Technische vragen over BEGROTING 2027

In het overzicht in de paragraaf investeringen pasten we een tekst aan: Tunnel en oostelijke randweg - moet zijn-> Tunnel en randwegen
Dit is de correcte versie:

investeringen *(bedragen x € 1.000)*	**nog beschikbaar**
Tunnel en randwegen	36.300
Gemeentelijk Waterplan (GWP)	12.300
Investeringen openbaar gebied	8.700
Overige investeringen	13.700
	71.000

Partij	vraag	pag.PDF	vraag2	Antwoord
D66	1	12	Evenementenbudget staat hier genoemd. We lezen nergens iets over het leefbaarheidsbudget. Komt dat omdat deze nu structureel is?	Zowel het evenementenbudget als het leefbaarheidsbudget zijn opgenomen in de begroting. Ieder jaar vullen we beide budgetten aan tot € 100.000.
D66	2	28	Op welke thema's/ afdelingen komen de drie extra teamleiders?	De druk op teamleiders en een grote span of control is voelbaar op al onze afdelingen Met extra teamleiders vragen we ruimte om de organisatie goed te kunnen ondersteunen en aan te sturen. Waar ze precies komen is nog niet duidelijk.
D66	3	29	Wat is het verschil tussen een communicatieadviseur en communicatiemedewerker?	Een communicatiemedewerker maakt diverse communicatiemiddelen zoals bijvoorbeeld een flyer, een infographic, video's. De medewerkers houden onze social media bij en verzorgen allerlei communicatieuitingen. Een communicatieadviseur bepaalt en adviseert over de communicatieaanpak zelf zoals het maken van een communicatieplan en het beantwoorden van persvragen. Vaak blijft een adviseur daarnaast ook deels uitvoerende werkzaamheden verrichten, maar de toegevoegde waarde zit vooral in het adviseren en strategisch meedenken.
D66	4	47	Werkbudget CUP: in heel de begroting is een concreet doel gekoppeld aan concreet geldbedrag, waarom is er dan ook nog werkbudget nodig? Waarom is hier geen doel aangekoppeld?	Om alle ambities en acties uit het raadsprogramma en college uitvoeringplan uit te kunnen voeren hebben we daar 1 werkbudget voor in de begroting opgenomen. Het kan hier gaan om het uitbesteden van onderzoeken, organiseren van participatiebijeenkomsten enzovoorts.
D66	5	60	Wat betreft de ruimtelijke visies, zijn die van Etten-Noord en Stationsgebied te herleiden naar concrete raadswensen maar waar komt die van de Grauwe Polder vandaan?	De ruimtelijke visie voor Grauwe Polder komt uit de Omgevingsvisie 2022 en het Stec-rapport Toekomstbestending Vosdonk 2040. Het gaat niet om de wijk Grauwe Polder, maar om de transformatiestrook langs de westelijke zijde van de straat Grauwe Polder. In beide documenten is Grauwe Polder aangemerkt als gebied dat voor transformatie in aanmerking komt, combi werken met wonen. Met de hier bedoelde visie voor Grauwe Polder op Vosdonk willen we de ruimtelijke en functionele ontwikkelingsrichting bepalen.
D66	6	82	Hoezo staan erfgoed en evenementenbudget in het hoofdstuk duurzaamheid?	Het algemene evenementenbudget hoort inderdaad niet thuis in programma 5 maar in programma 4 onder 4.3 toerisme en recreatie. Hetzelfde geldt voor erfgoed.
D66	7	122	Bij marktgelden wordt een kostendekkendheid van 30% behaald, en wordt niet gestreefd naar volledige kostendekkendheid. Zijn er afspraken gemaakt om specifiek 30% te behalen, of is hier ruimte voor wijzigingen?	De weekmarkt heeft een maatschappelijke en sociale functie. Daarom streven we niet naar volledige kostendekkendheid. Dit is de enige afspraak die hierover gemaakt is.
D66	8	118	Is er een schatting te maken van het aantal objecten/personen waarop eventueel forensenbelasting geheven zou kunnen worden?	Forensenbelasting is een gemeentelijke belasting in Nederland die u betaalt als u in een gemeente een gemeubileerde woning (zoals een tweede woning, chalet of stacaravan) meer dan 90 dagen per jaar beschikbaar heeft, maar daar niet staat ingeschreven als hoofdverblijf. Op dit moment is die inschatting niet te maken.
D66	9	142	Waaruit komen de EUR 31.000 in rentebaten (met name) voort, en zijn er mogelijkheden om dit te verhogen?	Nee. We ontvangen rente over hypotheken, startersleningen, duurzaamheidsleningen en overige leningen. De rente is bij het afsluiten van de lening vastgelegd en verandert niet tijdens de looptijd.
D66	10	131	In hoeverre zijn de KRW-eisen en adaptatie al meegenomen in het Gemeentelijk Waterplan (en de begroting)? Zijn hier nog aanvullende middelen voor nodig?	Klimaatadaptatie en KRW zijn opgenomen in het Gemeentelijk Waterplan 2024-2028. Maatregelen zoals waterberging, afkoppelen en het verminderen van overstorten dragen hieraan bij. De financiering is voor deze planperiode geregeld via het Waterplan en de rioolheffing. In 2027-2028 wordt een nieuw Waterplan opgesteld, waarin ambities worden aangescherpt en aanvullende middelen worden vastgelegd.

D66	11	29	Er komen vier extra boa's bij zijn er hier ook boa's bij die zich bijvoorbeeld specifiek richten op jeugd of een ander thema?	Ja. We werken in het boa-team met verschillende taakaccenten zoals onder andere jeugd, alcoholwet, ondermijning, stagebegeleiding en dierenwelzijn. Deze taakaccenten zijn verdeeld over meerdere boa's, zodat we kennis en ervaring breder binnen het team borgen. Bij de uitbreiding met vier boa's houden we rekening met een evenwichtige verdeling van kennis, ervaring en taakaccenten. Het doel is de kwetsbaarheid van het team te verminderen, kennisuitwisseling te bevorderen en de continuïteit van de werkzaamheden te versterken. De boa's blijven daarbij breed inzetbaar voor toezicht- en handhavingstaken binnen de gemeente.
D66	12	29	Extra medewerker weerbaarheid: gezien het kleine bedrag, is dit een volledige fte of parttime?	Het gaat hier om 0,6 fte.
D66	13	102	Realisatie tunnel en randweg: gezien het recente NOS artikel dat er alleen nog maar geld komt voor onderhoud bestaande infrastructuur, hoe weerhoudt zich dit tot onze financieringskansen? Worden er ook Europese financieringsmogelijkheden onderzocht?	Het recente landelijke beeld dat meer middelen beschikbaar worden gesteld voor beheer en onderhoud van bestaande infrastructuur kan de financiering van nieuwe infrastructuurprojecten zoals de tunnel en randweg uitdagender maken. Tegelijkertijd blijven wij samen met onze partners kansen voor cofinanciering vanuit Rijk, provincie en regio volgen. Daarnaast worden ook Europese subsidiemogelijkheden onderzocht. In dat kader vinden binnenkort gesprekken plaats met Hezelburcht Subsidieadvies om te verkennen welke Europese fondsen mogelijk benut kunnen worden voor deze opgave. Op dit moment zijn hierover nog geen concrete subsidiemogelijkheden of toezeggingen beschikbaar. Het recente landelijke beeld dat meer middelen beschikbaar worden gesteld voor beheer en onderhoud van bestaande infrastructuur kan de financiering van nieuwe infrastructuurprojecten zoals de tunnel en randweg uitdagender maken. Tegelijkertijd blijven wij samen met onze partners kansen voor cofinanciering vanuit Rijk, provincie en regio volgen.
Ons	14	18	Ontwikkelen stevige lokale teams... Wat is de boodschap hier? Met wat willen we inwoners effectief ondersteunen en wanneer is dit effectief. Kennelijk is het een criterium, wordt er geen ondersteuning gegeven als het niet effectief is? Wie bepaalt of de ondersteuning effectief is de verzorger of de ontvanger?	Een extern bureau deed aan de hand van het Richtinggevend kader van de VNG onderzoek naar de stand van zaken in Etten-Leur. Hieruit bleek dat het sociaal domein in Etten-Leur al goed functioneert en dat er al een stevig fundament ligt. Advies is om niet te gaan voor grote structuurwijzigingen en voort te bouwen op wat werkt en voor een Verbeter- en Innovatieagenda te gaan met drie verbeter- en innovatiepunten. Hiervoor is ook een uitvoeringsplan opgesteld. De acties uit dit plan gaan we stapsgewijs uitvoeren. Doelstelling van de gehele Verbeter- en innovatieagenda is uiteraard om effectieve ondersteuning te bieden. De verwijzer, de verzorger en de ontvanger bepalen samen of de ondersteuning effectief is.
Ons	15	19	Wordt bij het onderzoek ook gekeken naar behoeften van scholen m.b.t. recreatieve en educatieve accomodaties?	Nee. De onderwijsagenda gaat over inhoudelijke vraagstukken in het kader van inclusiever onderwijs. In de vorige onderwijsagenda waren dit taal, gedrag en thuiszitters.
Ons	16	20	Wie is het doelgroep van het PVA, zijn dit alleen inwoners of ook bedrijven en overheidsinstellingen voor discriminatie op de werkvloer?	In eerste instantie richten de activiteiten uit het plan van aanpak zich op bewustwording in brede zin van het woord. Hierbij wordt vooral ingezet op de inwoners, verenigingsleven en maatschappelijk middenveld. Denk bij voorbeeld aan een netwerkbijeenkomst voor het maatschappelijk middenveld. Deze organiseren we in 2027. Een volgende stap is het bereiken van overheidsinstellingen en bedrijven.
Ons	17	41	In het college uitvoerings plan staat centrum visie herinrichting markt gepland 2026 / 2027. Welk bedrag is hiervoor opgenomen in de begroting?	Voor de herinrichting van de Markt is in de begroting 2027 nog geen afzonderlijk investeringsbedrag opgenomen. In het CUP is voor de herinrichting van de Markt indicatief een bedrag van circa € 3 miljoen genoemd. Het college heeft ervoor gekozen om de benodigde investeringen voor de herinrichting niet rechtstreeks in de begroting op te nemen, maar hiervoor op een later moment een afzonderlijk voorstel aan de raad voor te leggen. De definitieve financiële consequenties en de wijze van dekking van de overige investeringen worden daarom uitgewerkt in dit separate voorstel en op dat moment ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.
Ons	18	51	In het college uitvoerings plan staat het bestrijden van de netcongestie, dit is een doorlopend proces voor de komende jaren, komen hiervoor versnelde procedure's ivm vergunnings afgifte?	De rijksoverheid heeft versnelde procedures aangekondigd. Als deze in werking treden zullen wij die ook toepassen

Leefbaar	19	136-137	Westpolderplas 1.Waarom wordt in de begroting alleen een krediet van € 3,5 miljoen genoemd en ontbreekt de onderbouwing? (pag. 136-137 en 184-185) [Etten-Leur...g 2027 def | PDF]	In de variantenstudie zijn globale ramingen gemaakt voor de te nemen maatregelen. Op basis hiervan is €3,5 miljoen in de begroting opgenomen. Op dit moment werken we aan een gedetailleerde raming, waarvan de raad nog een voorstel voorleggen voor de toekennen van het krediet.
Leefbaar	20	8 en 182	Pagina 8 en 182 Er wordt gesproken over grote investeringen na 2030 en er staat nog € 36,3 miljoen open aan investeringskrediet voor tunnel en oostelijke randweg. [Etten-Leur...g 2027 def | PDF] Wat is de actuele totale projectraming inclusief indexaties, grondaankopen, stikstofmaatregelen en risicoreserveringen?	De actuele totale projectraming voor de tunnel en oostelijke randweg bedraagt op dit moment circa € 110 miljoen. In deze raming zijn de kosten voor grondaankopen, de uitgevoerde kostenramingen en de daarin opgenomen risicoreserveringen meegenomen. De projectraming is daarmee ongewijzigd ten opzichte van de meest recente bestuurlijke behandeling. Daarbij merken wij op dat het in de begroting genoemde bedrag van € 36,3 miljoen aan openstaand investeringskrediet niet uitsluitend betrekking heeft op de tunnel en de oostelijke randweg. In dit bedrag zijn ook de reeds beschikbaar gestelde kredieten voor grondaankopen voor de noordelijke randweg opgenomen. Het betreft daarmee feitelijk het openstaande investeringskrediet voor de tunnel en randwegen gezamenlijk.
Leefbaar	21		Pagina 11, 27-30 en 145 De formatie groeit van 349 naar 384,1 fte (+35 fte). [Etten-Leur...g 2027 def | PDF] Welke concrete prestaties worden per extra functie verwacht? Welke functies zijn wettelijk noodzakelijk en welke volgen uit politieke ambities?	Een deel van de gevraagde formatie is wettelijk noodzakelijk, te weten: 2 boa's, information security officer (ISO), KAM functionaris en de medewerker weerbaarheid. Functies volgend uit de politieke ambities zijn de participatieadviseur, communicatieadviseur en -medewerker, de jongerenregisseur, projectleider sociaal domein, gebiedsregisseur en 2 boa's.
Leefbaar	22		Pagina 82-83 en 133-134 Structureel hogere kosten voor groenbeheer. [Etten-Leur...g 2027 def | PDF] Hoeveel van de kostenstijging komt door areaaluitbreiding en hoeveel door kwaliteitsverhoging uit het Groenplan? Wat zijn de financiële gevolgen van het eigen maaibeheer ten opzichte van volledige uitbesteding?	De kostenstijging voor het onderhoud van het openbaar groen is te verdelen in kosten voor WVS en kosten voor overige groencontracten. Voor de WVS zijn de hogere kosten in vier onderdelen op te splitsen: indexering, frequentieverhoging, areaaluitbreiding en duurdere arbeid. De indexering wordt opgevangen binnen het hiervoor bedoelde budget. De € 273.000,- heeft betrekking op de overige drie onderdelen. Hiervan is € 50.000,- voor de duurder arbeid. Doordat de beschikbaarheid van gesubsidieerd personeel terugloopt, moet de WVS steeds meer gebruik maken van reguliere arbeid. De arbeidskosten hiervoor zijn hoger. Het overige van het aangevraagde budget is bedoeld voor areaaluitbreidingen die in 2026 (Streek fase 4, Juvenaat en Kloostervelden) hebben plaatsgevonden en frequentieverhogingen. Dit is vanwege de opbouw van de overeenkomst niet verder op te splitsen. In 2027 hebben er in de wijken die door de WVS worden onderhouden, geen areaaluitbreidingen plaatsgevonden. Het bedrag van € 273.000 was al aangevraagd voor 2026, maar is toen niet doorgevoerd in de daaropvolgende jaren. Het verschil in jaarlijkse kosten tussen uitvoering in eigen beheer en uitbesteden is nihil. Er moet wel een verschuiving van het beschikbare budget plaatsvinden van de posten voor uitbestede werkzaamheden naar de posten voor personeel en afschrijving van materieel. Uiteraard is er een investering nodig voor de aanschaf van het materieel. Het budget hiervoor is opgenomen in het investeringsplan.
Leefbaar	23		Pagina 71 en 182-183 Extra krediet voor voorbereiding nieuwbouw gemeentewerf. [Etten-Leur...g 2027 def | PDF] Wat zijn inmiddels de geraamde totale investeringskosten? Wat is de businesscase van het Circulair Ambachtscentrum en welk financieel rendement wordt verwacht?	We brengen de totale financiën op dit moment in beeld. Voor de zomer van 2027 willen we de gemeenteraad een voorstel voor besluitvorming voorleggen. Daarin staat dan de actuele investeringsraming en de businesscase.

Leefbaar	24		Pagina 45 en 47 Jaarlijks aanzienlijke bedragen voor community building en zorgzame buurten. [Etten-Leur...g 2027 def | PDF] Welke meetbare resultaten zijn tot nu toe gerealiseerd? Welke KPI's (kritieke prestatie-indicator)bepalen of voortzetting succesvol is?	Het gaat hier om twee projecten community building: de inzet van community builders op de twee pilots zorgzame buurten (Valpoort en Contrefort) en de inzet van community builders op afzonderlijke locaties (Veldbloemenhof, Wildbaan en Lange Schoor). We meten jaarlijks bij de bewoners van de complexen Valpoort en Contrefort de klanttevredenheid en de resultaten van het project. We deden eind 2025 een nulmeting, eind 2026 doen we de eerste meting. Op dit moment zijn we nog niet zo ver dat we harde kpi's aan de gestelde doelen kunnen koppelen. De inzet van de community builders op de afzonderlijke locaties is in 2026 gefinancierd met regionale middelen vanuit Maatschappelijke Opvang. Deze middelen stoppen per 2027 en gezien de voorzichtige resultaten op deze locaties, investeren we in 2027 zelf in deze inzet van community builders. Op het moment dat we deze inzet voortzetten, dan onderzoeken we ook of we kpi's aan de doelstellingen kunnen verbinden. In 2027 evalueren wij beide projecten community building om de bepalen welke inzet nodig is voor de komende jaren.
Leefbaar	25		Pagina 71 Er wordt aangegeven dat geen kostenraming beschikbaar is en dat onderzoeken veel geld kunnen kosten. [Etten-Leur...g 2027 def | PDF] Welke onderzoeken lopen momenteel? Welk budget is hiervoor gereserveerd? Welke projecten lopen nu al vertraging op door netcongestie?	Momenteel loopt er 1 onderzoek. De kosten zijn € 49.000.
Leefbaar	26		Pagina 198 en 205 Jaarlijks wordt € 1,5 miljoen toegevoegd voor toekomstige infrastructurele oplossingen zoals de tunnel. [Etten-Leur...g 2027 def | PDF] Wat is het beoogde doelvermogen van deze reserve en welke toekomstige projecten moeten hieruit worden gefinancierd?	De reserve Infrastructurele Oplossingen heeft op basis van de Kadernota 2027 een beoogd doelvermogen van € 15 miljoen, uitgaande van de huidige planning waarbij vanaf 2033 wordt afgeschreven. Indien de realisatie later plaatsvindt, neemt het benodigde doelvermogen jaarlijks met € 1,5 miljoen toe. De reserve is bedoeld voor toekomstige infrastructurele investeringen, met name de tunnel en de oostelijke randweg. Over de definitieve inzet van deze middelen heeft de gemeenteraad nog geen definitief go/no-go-besluit genomen. Meer inzicht op: https://kadernota2027.financieelportaal.etten-leur.nl/financi%C3%ABle-positie/financi%C3%ABle-positie-reserves-en-voorzieningen/reserves-2025-2030/infrastructurele-oplossingen/
Leefbaar	27	85	Wat gaat een initiatievenmakelaar precies doen? Welke bestaande taken worden hiermee vervangen of aangevuld? Wat zijn de jaarlijkse kosten en beoogde maatschappelijke effecten?	De initiatievenmakelaar is een rol die de wijkmanagers nu al vervullen. De wijkmanagers ondersteunen en verbinden inwoners en organisaties met een maatschappelijk initiatief en helpen hen een weg te vinden en te ondersteunen in het opzetten van een initiatief met daarbij de mogelijkheden voor een subsidie van het leefbaarheidsbudget. Op voorhand stellen we dat dit niet een extra formatieplaats betreft.
Leefbaar	28	92	Er wordt jaarlijks fors ingezet op community building en zorgzame buurten. Welke concrete resultaten zijn inmiddels bereikt in de pilotwijken? Welke meetbare doelen gelden voor 2027-2030? Wanneer wordt besloten of deze aanpak succesvol genoeg is om structureel voort te zetten?	zie beantwoording onder 29 (vraag 24)
Leefbaar	29	91-92	Er komt extra formatie voor een jongerenagenda. Welke problemen moeten met de jongerenagenda opgelost worden? Wanneer ontvangt de raad de agenda? Hoe worden jongeren daadwerkelijk betrokken?	Op de eerste plaats onderzoeken we wat de behoeften en wensen van jongeren zijn. Dat halen we op bij de jongeren zelf. Hoe we dat gaan doen, onderzoeken we nog. Daarnaast nemen we in de agenda sowieso op de problematiek inzake mentale gezondheid van jongeren, het stimuleren van evenementen/activiteiten voor jongeren en het behoud van bruisende ontmoetingsplekken. We stellen in samenspraak met de jongeren zelf, het jongerenwerk en overige partners deze jongerenagenda in 2027 op en voeren deze vervolgens in de jaren 2028 en 2029 uit.
Leefbaar	30	54	De ambitie is "nul verkeersdoden" Welke locaties hebben momenteel de hoogste prioriteit? Welke concrete maatregelen worden in 2027 uitgevoerd? Wanneer ontvangt de raad een overzicht van gevaarlijke verkeerspunten?	Een overzicht met knelpuntenanalyse is genoemd in het Mobiliteitsplan. Dit heeft u raad vorig jaar vastgesteld. In 2027 starten we met de aanleg van een rotonde bij de Oude Grind en gaat de Tamboerijn in onderhoud. Op de Tamboerijn gaat het asfalt weg en leggen we straatstenen terug. Ditzelfde geldt voor de Concordialaan tussen de Plantijnlaan en Van 't Hoffstraat. Volgend jaar starten we ook met het Schoonhout. Daar maken we de fietsoversteek bij de Oude Bredaseweg veiliger. In 2027 wijzigt ook de kruising van de Zevenbergseweg met de Strijpenseweg in een rotonde.
Leefbaar	31	71-109	Het college noemt dit een groot risico, maar de aanpak blijft vaag. Welke gemeentelijke projecten lopen al risico door netcongestie? Welke rol ziet het college voor de gemeente naast lobby en onderzoek? Welke alternatieven worden onderzocht?	Er is risico voor projecten uit de overgangsregeling en eerder aanvragen regeling (Haansberg, Winkelcentrum, Lage Vaartkant, Schoenmakershoek Oost). Naast lobby en onderzoek afstemming met Enexis en ontwikkelaars. Alternatieven zijn (deels) zelfvoorzienend, batterijopslag, generatoren.

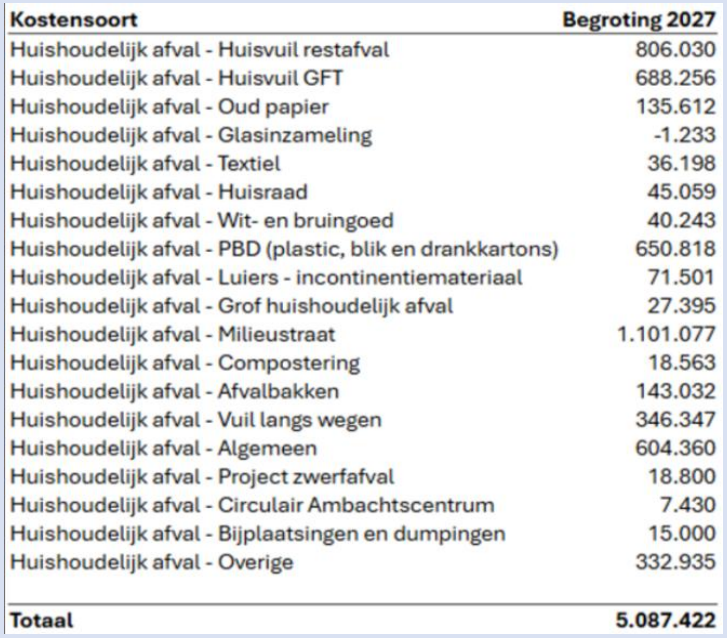
Leefbaar	32	145	De formatie groeit van **349 naar 384,1 fte**. Welke ambities uit het raadsprogramma kunnen zonder deze uitbreiding niet gerealiseerd worden? Welke doelen worden per extra functie bereikt? Op welke momenten wordt geëvalueerd of deze uitbreiding het gewenste effect heeft?	Een deel van de gevraagde formatie komt voort uit de politieke ambities: de participatieadviseur, communicatieadviseur en -medewerker, de jongerenregisseur, projectleider sociaal domein, gebiedsregisseur en 2 boa's. Zonder deze uitbreiding komen thema's zoals participatie en communicatie, wijkgericht werken, handhaving en projecten in het sociaal domein onder druk te staan. In de P&C cyclus rapporteren we op de voortgang van het college uitvoeringsplan en de gestelde doelen.
Leefbaar	33	85	Het college wil: AI Act implementeren; Data Governance Act invoeren; datagedreven werken uitbreiden. Welke toepassingen van AI wil het college concreet inzetten? Welke ethische kaders gelden? Op welke manier wordt de raad betrokken bij keuzes rondom AI?	De standaard uitgangspunten uit het nog vast te stellen regio AI beleid bevat deze uitgangspunten over ethiek: menselijke regie, publieke waarde, transparantie, gelijke behandeling en proportionaliteit. Deze uitgangspunten worden gebruikt voor het beoordelingen van (nieuwe) AI-toepassingen. Het college wil AI gericht inzetten waar dit bijdraagt aan de doelen uit het College-uitvoeringsprogramma. Welke toepassingen daarvoor het meest geschikt zijn, wordt per opgave onderzocht. De gemeenteraad wordt in positie gebracht om de publieke en bestuurlijke kaders te bepalen waarbinnen het college AI verantwoord kan inzetten. Het college informeert de gemeenteraad periodiek over de AI-toepassingen die de gemeente inzet en ontwikkelt, de maatschappelijke en organisatorische meerwaarde daarvan, de kosten en de belangrijkste risico's. Dit kan bijvoorbeeld door het organiseren van sessies met (een vertegenwoordiging van) de raad.
Leefbaar	34		1. Op welke datum heeft het college voor het eerst signalen ontvangen dat De Nijs twijfelde aan de uitvoering van het oorspronkelijke herontwikkelingsplan voor het Oude Raadhuis? Wat hielden deze signalen concreet in en welke acties heeft het college daarop ondernomen?	Dit dossier is inmiddels in behandeling bij onze advocaat. Om die reden geven wij op dit moment geen inhoudelijke reactie op de vragen van het BVC/Oude Raadhuis. De beantwoording kunt u vertrouwelijk raadplegen via iBabs dan wel in het besloten dossier dat voor u ter inzage beschikbaar is.
Leefbaar	35		2. Op welke momenten heeft het college de gemeenteraad vóór 23 april 2026 vertrouwelijk geïnformeerd over de problemen rond de verkoop van het Oude Raadhuis? Welke informatie was op die momenten bij het college bekend en welke informatie is daadwerkelijk met de raad gedeeld? Kan het college hiervan een chronologisch overzicht verstrekken, inclusief de bijbehorende raadsinformatie, collegebesluiten en eventuele verslagen van vertrouwelijke bijeenkomsten?	Dit dossier is inmiddels in behandeling bij onze advocaat. Om die reden geven wij op dit moment geen inhoudelijke reactie op de vragen van het BVC/Oude Raadhuis. De beantwoording kunt u vertrouwelijk raadplegen via iBabs dan wel in het besloten dossier dat voor u ter inzage beschikbaar is.
Leefbaar	36		3. Welke concrete omstandigheden vormden de aanleiding om de in artikel 3.1 van de koopovereenkomst van 21 juli 2025 opgenomen leveringsdatum van 1 april 2026 uit te stellen? Op wiens initiatief is dit gebeurd en welke afspraken zijn hierover gemaakt?	Dit dossier is inmiddels in behandeling bij onze advocaat. Om die reden geven wij op dit moment geen inhoudelijke reactie op de vragen van het BVC/Oude Raadhuis. De beantwoording kunt u vertrouwelijk raadplegen via iBabs dan wel in het besloten dossier dat voor u ter inzage beschikbaar is.
Leefbaar	37		4. In de raadsinformatiebrief van 23 april 2026 staat dat de koper heeft aangegeven zich te zullen houden aan het plan zoals opgenomen in de biedingsprocedure. Wanneer, door wie en op welke wijze is deze bevestiging gegeven? Is deze schriftelijk vastgelegd en welke eventuele voorwaarden of voorbehouden waren daaraan verbonden? Kan het college de betreffende bevestiging verstrekken?	Dit dossier is inmiddels in behandeling bij onze advocaat. Om die reden geven wij op dit moment geen inhoudelijke reactie op de vragen van het BVC/Oude Raadhuis. De beantwoording kunt u vertrouwelijk raadplegen via iBabs dan wel in het besloten dossier dat voor u ter inzage beschikbaar is.
Leefbaar	38		5. Waarom heeft de in de raadsinformatiebrief van 23 april 2026 aangekondigde levering op 1 mei 2026 uiteindelijk pas op 21 juli 2026 plaatsgevonden? Welke nieuwe omstandigheden, correspondentie of afspraken hebben tot dit verdere uitstel geleid?	Dit dossier is inmiddels in behandeling bij onze advocaat. Om die reden geven wij op dit moment geen inhoudelijke reactie op de vragen van het BVC/Oude Raadhuis. De beantwoording kunt u vertrouwelijk raadplegen via iBabs dan wel in het besloten dossier dat voor u ter inzage beschikbaar is.
Leefbaar	39		6. Heeft het college, gelet op de ontstane onzekerheid over de uitvoering van het winnende herontwikkelingsplan en het herhaaldelijk uitstellen van de levering, overwogen om de gemeenteraad opnieuw actief te informeren of te consulteren voordat tot juridische levering werd overgegaan? Zo ja, welke afweging is daarbij gemaakt? Zo nee, waarom niet?	Dit dossier is inmiddels in behandeling bij onze advocaat. Om die reden geven wij op dit moment geen inhoudelijke reactie op de vragen van het BVC/Oude Raadhuis. De beantwoording kunt u vertrouwelijk raadplegen via iBabs dan wel in het besloten dossier dat voor u ter inzage beschikbaar is.
Leefbaar	40		7. Welke juridische mogelijkheden heeft het college onderzocht om, na de ontstane onzekerheid over het herontwikkelingsplan, de gunning te heroverwegen, de levering op te schorten, de koopovereenkomst te beëindigen of ontbinding te vorderen? Kan het college daarbij onderscheid maken tussen de mogelijkheden op grond van het selectiedocument, het gunningsdocument, de koopovereenkomst van 21 juli 2025 en het Burgerlijk Wetboek?	Dit dossier is inmiddels in behandeling bij onze advocaat. Om die reden geven wij op dit moment geen inhoudelijke reactie op de vragen van het BVC/Oude Raadhuis. De beantwoording kunt u vertrouwelijk raadplegen via iBabs dan wel in het besloten dossier dat voor u ter inzage beschikbaar is.

Leefbaar	41		8. Welke bepalingen uit het selectiedocument en het gunningsdocument voor de verkoop van het Oude Raadhuis boden volgens het college mogelijkheden om van de voorgenomen verkoop af te zien of opnieuw te beoordelen of De Nijs nog aan de gestelde voorwaarden voldeed? Welke bepalingen of juridische omstandigheden beperkten deze mogelijkheden?	Dit dossier is inmiddels in behandeling bij onze advocaat. Om die reden geven wij op dit moment geen inhoudelijke reactie op de vragen van het BVC/Oude Raadhuis. De beantwoording kunt u vertrouwelijk raadplegen via iBabs dan wel in het besloten dossier dat voor u ter inzage beschikbaar is.
Leefbaar	42		9. Heeft het college vóór de juridische levering onderzocht of de mededelingen of gedragingen van De Nijs aanleiding konden geven tot toepassing van artikel 6:80 lid 1 van het Burgerlijk Wetboek (gevolgen van niet-nakoming vóór opeisbaarheid)? Zo ja, wat was de juridische uitkomst? Zo nee, waarom is deze mogelijkheid niet onderzocht?	Dit dossier is inmiddels in behandeling bij onze advocaat. Om die reden geven wij op dit moment geen inhoudelijke reactie op de vragen van het BVC/Oude Raadhuis. De beantwoording kunt u vertrouwelijk raadplegen via iBabs dan wel in het besloten dossier dat voor u ter inzage beschikbaar is.
Leefbaar	43		10. Op welke juridische en feitelijke gronden heeft het college uiteindelijk besloten de koopovereenkomst van 21 juli 2025 uit te voeren en op 21 juli 2026 tot juridische levering over te gaan? Welke alternatieven zijn daarbij overwogen en welke risicoafweging heeft plaatsgevonden? Kan het college de betreffende collegebesluiten en onderliggende juridische adviezen verstrekken?	Dit dossier is inmiddels in behandeling bij onze advocaat. Om die reden geven wij op dit moment geen inhoudelijke reactie op de vragen van het BVC/Oude Raadhuis. De beantwoording kunt u vertrouwelijk raadplegen via iBabs dan wel in het besloten dossier dat voor u ter inzage beschikbaar is.
Leefbaar	44		11. Heeft het college vóór de juridische levering aanvullende zekerheden overwogen of bedongen, zoals een concrete realisatieplanning, financieringsgarantie, aanvullende boetebepaling, terugleveringsregeling of nadere afspraken over de uitvoering van het winnende plan? Zo ja, welke? Zo nee, waarom niet?	Dit dossier is inmiddels in behandeling bij onze advocaat. Om die reden geven wij op dit moment geen inhoudelijke reactie op de vragen van het BVC/Oude Raadhuis. De beantwoording kunt u vertrouwelijk raadplegen via iBabs dan wel in het besloten dossier dat voor u ter inzage beschikbaar is.
Leefbaar	45		12. Welke concrete onderdelen van het herontwikkelingsplan De Nijs–Soffers Bouwgroep beschouwt het college als juridisch afdwingbare verplichtingen? Kan het college daarbij onderscheid maken tussen resultaatsverplichtingen, inspanningsverplichtingen en niet-bindende planvoornemens, mede gelet op de artikelen 1.7, 2.1 en 2.2 van de koopovereenkomst van 21 juli 2025, het gunningsdocument en de inschrijving?	Dit dossier is inmiddels in behandeling bij onze advocaat. Om die reden geven wij op dit moment geen inhoudelijke reactie op de vragen van het BVC/Oude Raadhuis. De beantwoording kunt u vertrouwelijk raadplegen via iBabs dan wel in het besloten dossier dat voor u ter inzage beschikbaar is.
Leefbaar	46		13. Hoe interpreteert het college artikel 18.4 van de koopovereenkomst van 21 juli 2025, in het bijzonder de daarin genoemde datum van 1 januari 2028, de gevolgen wanneer het herontwikkelingsplan niet tijdig tot uitvoering wordt gebracht, de bepaling over taxatie van de geldende verkoopwaarde en het eerste recht van koop wanneer de koper het pand wil vervreemden?	Dit dossier is inmiddels in behandeling bij onze advocaat. Om die reden geven wij op dit moment geen inhoudelijke reactie op de vragen van het BVC/Oude Raadhuis. De beantwoording kunt u vertrouwelijk raadplegen via iBabs dan wel in het besloten dossier dat voor u ter inzage beschikbaar is.
Leefbaar	47		14. Welke verplichtingen uit de koopovereenkomst van 21 juli 2025 zijn beschermd door artikel 17 (kwalitatieve verplichtingen) en artikel 20 (kettingbeding) van die overeenkomst? Welke verplichtingen kunnen bij een eventuele doorverkoop aan een opvolgende eigenaar worden tegengeworpen en welke niet?	Dit dossier is inmiddels in behandeling bij onze advocaat. Om die reden geven wij op dit moment geen inhoudelijke reactie op de vragen van het BVC/Oude Raadhuis. De beantwoording kunt u vertrouwelijk raadplegen via iBabs dan wel in het besloten dossier dat voor u ter inzage beschikbaar is.
Leefbaar	48		15. Welke mogelijkheden bieden artikel 18 (ingebrekestelling, verzuim en ontbinding) en artikel 19 (boetebepalingen) van de koopovereenkomst van 21 juli 2025 in de huidige situatie? Welke concrete tekortkomingen stelt het college vast en welke contractuele maatregelen zijn inmiddels getroffen of overwogen?	Dit dossier is inmiddels in behandeling bij onze advocaat. Om die reden geven wij op dit moment geen inhoudelijke reactie op de vragen van het BVC/Oude Raadhuis. De beantwoording kunt u vertrouwelijk raadplegen via iBabs dan wel in het besloten dossier dat voor u ter inzage beschikbaar is.
Leefbaar	49		16. Welke inhoudelijke verschillen bestaan tussen de verplichtingen in de koopovereenkomst van 21 juli 2025 en de notariële leveringsakte van 21 juli 2026? Zijn bij de juridische levering rechten of verplichtingen gewijzigd of aanvullende afspraken gemaakt, waaronder afspraken over bestaande gebruikers van het pand? Zo ja, welke?	Dit dossier is inmiddels in behandeling bij onze advocaat. Om die reden geven wij op dit moment geen inhoudelijke reactie op de vragen van het BVC/Oude Raadhuis. De beantwoording kunt u vertrouwelijk raadplegen via iBabs dan wel in het besloten dossier dat voor u ter inzage beschikbaar is.
Leefbaar	50		17. Welke taxaties, waarderingsrapporten en financiële afwegingen lagen ten grondslag aan de verkoopprijs van € 500.000? Hoe zijn de maatschappelijke invulling, de toegezegde investeringen en de risico's van niet-uitvoering daarbij meegewogen? Kan het college bij de beantwoording ook de beoordelingscriteria uit het gunningsdocument en de oorspronkelijke inschrijving betrekken en de relevante waarderingsrapporten verstrekken?	Dit dossier is inmiddels in behandeling bij onze advocaat. Om die reden geven wij op dit moment geen inhoudelijke reactie op de vragen van het BVC/Oude Raadhuis. De beantwoording kunt u vertrouwelijk raadplegen via iBabs dan wel in het besloten dossier dat voor u ter inzage beschikbaar is.

Leefbaar	51		18. Tijdens de raadsvergadering van 23 juni 2025 heeft raadslid Roks (Leefbaar Etten-Leur) expliciet gewezen op het risico dat het Oude Raadhuis na verkoop voor € 500.000 op korte termijn voor een aanzienlijk hoger bedrag aan de gemeente zou kunnen worden aangeboden. Hoe heeft het college dit destijds gesignaleerde risico betrokken bij de definitieve contractvorming en de latere besluitvorming om, ondanks de inmiddels ontstane onzekerheid over de uitvoering van het herontwikkelingsplan, op 21 juli 2026 alsnog tot juridische levering over te gaan? Welke maatregelen zijn overwogen of getroffen om dit risico te beperken?	Dit dossier is inmiddels in behandeling bij onze advocaat. Om die reden geven wij op dit moment geen inhoudelijke reactie op de vragen van het BVC/Oude Raadhuis. De beantwoording kunt u vertrouwelijk raadplegen via iBabs dan wel in het besloten dossier dat voor u ter inzage beschikbaar is.
Leefbaar	52		19. Welke juridische betekenis kent het college aan de door De Nijs genoemde WOZ-waarde toe in verhouding tot de taxatieregeling van artikel 18.4 van de koopovereenkomst van 21 juli 2025? Welke investeringen zijn sinds de juridische levering aantoonbaar uitgevoerd en op welke wijze zijn deze door de gemeente vastgesteld?	Dit dossier is inmiddels in behandeling bij onze advocaat. Om die reden geven wij op dit moment geen inhoudelijke reactie op de vragen van het BVC/Oude Raadhuis. De beantwoording kunt u vertrouwelijk raadplegen via iBabs dan wel in het besloten dossier dat voor u ter inzage beschikbaar is.
Leefbaar	53		20. Welke concrete vordering of vorderingen liggen ten grondslag aan het conservatoire beslag dat in de raadsinformatiebrief van 20 oktober 2026 is aangekondigd? Wanneer is het beslag daadwerkelijk gelegd en ingeschreven, welke termijn heeft de voorzieningenrechter gesteld voor het instellen van de hoofdprocedure en welke procedure is of wordt gestart? Kan het college het beslagrekest en de beschikking van de voorzieningenrechter aan de gemeenteraad beschikbaar stellen, zo nodig onder geheimhouding?	Dit dossier is inmiddels in behandeling bij onze advocaat. Om die reden geven wij op dit moment geen inhoudelijke reactie op de vragen van het BVC/Oude Raadhuis. De beantwoording kunt u vertrouwelijk raadplegen via iBabs dan wel in het besloten dossier dat voor u ter inzage beschikbaar is.
Leefbaar	54		21. Welke juridische, financiële en maatschappelijke scenario's heeft het college onderzocht voor nakoming van het oorspronkelijke herontwikkelingsplan, terugkoop door de gemeente, ontbinding van de koopovereenkomst, teruglevering van het pand, doorverkoop aan derden en voortzetting van de huidige eigendomssituatie? Wat zijn per scenario de belangrijkste risico's, kosten en juridische belemmeringen?	Dit dossier is inmiddels in behandeling bij onze advocaat. Om die reden geven wij op dit moment geen inhoudelijke reactie op de vragen van het BVC/Oude Raadhuis. De beantwoording kunt u vertrouwelijk raadplegen via iBabs dan wel in het besloten dossier dat voor u ter inzage beschikbaar is.
Leefbaar	55		22. Welke relevante informatie uit het volledige verkoopdossier, de juridische advisering en de correspondentie met De Nijs was vóór de juridische levering bij het college bekend? Welke informatie is met de gemeenteraad gedeeld en welke relevante informatie is niet actief verstrekt? Op grond van welke overwegingen is dat onderscheid gemaakt? Kan het college deze informatie alsnog aan de gemeenteraad beschikbaar stellen, zo nodig onder geheimhouding?	Dit dossier is inmiddels in behandeling bij onze advocaat. Om die reden geven wij op dit moment geen inhoudelijke reactie op de vragen van het BVC/Oude Raadhuis. De beantwoording kunt u vertrouwelijk raadplegen via iBabs dan wel in het besloten dossier dat voor u ter inzage beschikbaar is.
Leefbaar	56		23. Welke wezenlijke wijzigingen in de uitvoering van het herontwikkelingsplan, de financiële risico's, de contractuele afspraken of de juridische positie van de gemeente hebben zich voorgedaan tussen de raadsbehandeling van 23 juni 2025 en de juridische levering van 21 juli 2026? Op welke momenten zijn deze wijzigingen aan de gemeenteraad gemeld en hoe heeft het college beoordeeld of aanvullende informatievoorziening of raadpleging van de raad noodzakelijk was?	Dit dossier is inmiddels in behandeling bij onze advocaat. Om die reden geven wij op dit moment geen inhoudelijke reactie op de vragen van het BVC/Oude Raadhuis. De beantwoording kunt u vertrouwelijk raadplegen via iBabs dan wel in het besloten dossier dat voor u ter inzage beschikbaar is.
Leefbaar	57		Bij de kadernota is aangegeven door het college dat er een uitwerking zou komen wat betreft de gemiste inkomsten van de parkeergarage als het eerste uur gratis wordt. Wij missen die uitwerking, komt die nog?	Dit overzicht is nog niet gereed en volgt in 2027.
APB	58	9	De meerjarenraming laat vanaf 2028 negatieve saldi zien. Welke maatregelen heeft het college voorbereid wanneer de rijksmiddelen tegenvallen?	Het college werkt in 2027 scenario's uit om in beeld te brengen welke beleidswijzigingen mogelijk (of noodzakelijk) zijn bij welk scenario. We laten de uitwerking van scenario's parallel lopen aan de totstandkoming van producten uit de P&C cyclus (kadernota en begroting).
APB	59	10	De begroting bevat vanaf 2027 een structurele uitbreiding van personeel van ruim € 2 miljoen per jaar. Kan het college welke concrete resultaten worden verwacht en hoe de gemeenteraad jaarlijks kan toetsen of deze uitbreiding daadwerkelijk meerwaarde oplevert?	Een deel van de gevraagde formatie komt voort uit de politieke ambities: de participatieadviseur, communicatieadviseur en -medewerker, de jongerenregisseur, projectleider sociaal domein, gebiedsregisseur en 2 boa's. Hiermee werken we aan de doelen uit het raadsprogramma voor participatie en communicatie, wijkgericht werken, handhaving en projecten in het sociaal domein . In de P&C cyclus rapporteren we op de voortgang van het college uitvoeringsplan en de gestelde doelen.

APB	60	11	Specificeer de formatieve personele uitbreiding, bijv. naar bestaande personele knelpunten, toename door wettelijke taken, toename vanwege uitvoering ambities raadsprogramma/CUP	Een deel van de gevraagde uitbreiding is wettelijk noodzakelijk, te weten: 2 boa's, information security officer (ISO), KAM functionaris en de medewerker weerbaarheid. Functies volgend uit de politieke ambities zijn de participatieadviseur, communicatieadviseur en -medewerker, de jongerenregisseur, projectleider sociaal domein, gebiedsregisseur en 2 boa's. Om de basis op orde te krijgen / houden vragen we capaciteit op het gebied van facilitair, bestuurssecretariaat, teamleiders, subsidies, inkoop- en contractmanagement, verenigingsondersteuning en mobiliteit.
APB	61	12	De begroting vermeldt dat het aantal Wmo-aanmeldingen stijgt en dat tijdelijke extra personele inzet nodig is. Hoeveel Wmo-aanmeldingen zijn in 2025 en 2026 ontvangen en welke ontwikkeling wordt voor 2027 verwacht?	In 2025 ontvingen wij totaal 2.910 aanmeldingen. In 2026 ontvingen we tot en met september 2.337 aanmeldingen. Als we dit doortrekken naar heel 2026 dan komt het aantal uit op ongeveer 3.100. Gezien de vergrijzing en het steeds complexer worden van aanmeldingen, verwachten we dat de komende jaren deze stijging zich doorzet. Gezien deze stijging is huidige inzet van deze formatie van Wmo-consulenten noodzakelijk.
APB	62	12	Voor het opstellen en uitvoeren van de jongerenagenda is extra formatie nodig. Hoeveel formatie en budget zijn hiervoor in 2027 beschikbaar en welke concrete resultaten worden in 2027 verwacht?	Voor het opstellen en uitvoeren van de jongerenagenda hebben we 0,75 fte beleidsadviseur nodig. Hiervoor hebben we in 2027 € 90.000 in de begroting opgenomen. De jongerenagenda stellen we op in 2027.
APB	63	31	De begroting laat zien dat de vraag naar mantelzorgondersteuning groeit, de belasting van mantelzorgers stijgt (van 21% naar 27%) en het aantal Wmo-aanvragen blijft toenemen. Welke concrete maatregelen neemt het college om overbelasting van mantelzorgers te voorkomen en de toekomstige groei van Wmo-kosten beheersbaar te houden?	Mantelzorgers ondersteunen we door de inzet van het Steunpunt Mantelzorg. Deze ondersteuning houdt in: informatie, voorlichting en persoonlijk advies, individuele begeleiding en praktische ondersteuning, buddyhulp, tijdelijke ontlasting van mantelzorgers door vrijwilligers en groepsondersteuning. Daarnaast waarderen we jaarlijks de mantelzorgers met de mantelzorgwaardering en de dag van de mantelzorg met veel activiteiten. Door het ontstaan van wachtlijsten breidden we de formatie bij het Steunpunt Mantelzorg medio 2026 uit met 40 uur per week voor 1 jaar. Eind 2026 evalueren we de resultaten van deze uitbreiding. Op basis hiervan beoordelen we of we deze uitbreiding structureel maken.
APB	64	31	Voor de afbouw van gesloten jeugdzorg worden alternatieven uitgewerkt. Worden deze alternatieven ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad? En zo ja wanneer?	Voor de afbouw van de gesloten jeugdzorg worden op dit moment inderdaad alternatieven uitgewerkt. Dit doen we op regionaal niveau (West-Brabant West/9 gemeenten). Een en ander wordt ook afgestemd met de regio Zeeland, die ook tot het landsdeel Zuid West behoort. Besluitvorming over deze alternatieven vindt plaats in de colleges van B en W. Daar waar er financiële gevolgen aan verbonden zijn, heeft ook de gemeenteraad een rol vanuit zijn budgetverantwoordelijkheid. Voorstellen in dit kader worden zo mogelijk voorgelegd via de P&C documenten (begroting, eerste en tweede bestuursrapportage). Inhoudelijk informeren wij u met raadsinformatiebrieven.
APB	65	30,40,42	Uit de begroting blijkt dat er in 2026 een tekort van € 500.000 wordt verwacht op de niet-vrij toegankelijke jeugdzorg, terwijl tegelijkertijd nieuwe investeringen nodig kunnen zijn voor de afbouw van JeugdzorgPlus en de nieuwe Gemeenschappelijke Regeling Jeugdzorg. Kan het college inzicht geven in de verwachte financiële gevolgen voor 2027-2030 en aangeven welke maatregelen worden genomen om verdere tekorten te beperken?	Op de niet vrij toegankelijke zorg verwachten wij op dit moment een tekort. Daar staat tegenover dat wij op de gesloten jeugdzorg en de jeugdbescherming/jeugdreclassering een overschot verwachten. Maandelijks monitoren we de uitgaven van de jeugdzorg. Op dit moment denken we op de totale jeugdzorg op ongeveer break even uit te komen. We hebben nog enkele maanden te gaan, waarin zich ook zomaar enkele dure jeugdzorgtrajecten kunnen aandienen die het beeld kunnen wijzigen. Voor de af- en ombouw van de jeugdzorgplus zijn we op dit moment inzichtelijk aan het maken wat de extra kosten zijn. Eind dit jaar verwachten we hierin wat meer concreet te kunnen zijn. Ook de gemeenschappelijke regeling moet nog nader geconcretiseerd worden om de financiële consequenties in beeld te krijgen. Dit staat op de rol voor de eerste helft 2027. Het beperken van eventuele tekorten is voortdurend een item. Daar waar er mogelijkheden zijn, zullen wij die oppakken. Ook werken we de maatregelen uit het HHM onderzoek en het doorontwikkelplan jeugd verder uit. Een mooi voorbeeld hiervan is van individuele naar groepsarrangementen. Zowel inhoudelijk van meerwaarde maar ook financieel aantrekkelijk.
APB	66	45 en 46	De Vincent biedt hoogbegaafheidsonderwijs aan. Wat houdt de proef hoogbegaafdheidsklas dan precies in?	In deze proef zetten we voor een jaar zorgprofessionals in op het Kindcentrum De Vincent om het pedagogisch klimaat te versterken, op tijd passende ondersteuning te bieden en het welbevinden van (hoog)begaafde leerlingen te vergroten. Hierdoor kunnen leerlingen beter deelnemen aan het onderwijs en voorkomen we, waar mogelijk, dat hulpvragen escaleren naar specialistische hulp.

APB	67	48-50	Kan het college inzicht geven in de haalbaarheid van de doelstelling van gemiddeld 300 woningen per jaar, uitgesplitst per project en inclusief de risico's van netcongestie, stikstof, procedures en beschikbare capaciteit?	In de 2e bestuursrapportage is gemeld dat de ambitie van de raad om in de jaren 2022 tot en met 2026 jaarlijks gemiddeld 300 woningen per kaar op te leveren is gehaald. Als de vraag is of ook deze raadsperiode de ambitie van totaal 1500 woningen wordt gehaald, is het antwoord dat we daarop koersen met onder andere plannen in Haansberg (Oost), Lage Vaartkant, het winkelcentrum en diverse binnenstedelijke initiatieven. Getalsmatig tellen alle nu bekende plannen op tot minimaal 1.500 op te leveren woningen. Voor zover nu bekend speelt de netcongestie bij de grotere plannen, niet bij de overige initiatieven. Stikstof, procedures en capaciteit zijn voor zover nu bekend geen probleem voor al deze plannen.
APB	68	53	Welke concrete maatregelen zijn voor 2027 gepland om het aantal verkeersongevallen en verkeersslachtoffers terug te dringen? Welke budgetten zijn hiervoor beschikbaar?	In 2027 starten we met de aanleg van een rotonde bij de Oude Grind en gaat de Tamboerijn in onderhoud. Op de Tamboerijn gaat het asfalt weg en leggen we straatstenen terug. Ditzelfde geldt voor de Concordialaan tussen de Plantijnlaan en Van 't Hoffstraat. Volgend jaar starten we ook met het Schoonhout. Daar maken we de fietsoversteek bij de Oude Bredaseweg veiliger. In 2027 wijzigt ook de kruising van de Zevenbergseweg met de Strijpenseweg veranderd in een rotonde. Hiervoor zijn de middelen in de begroting opgenomen
APB	69	54	Onder wat goed gaat in 2026 staat dat Enexis een kabel gaat leggen en dat hierna gelijk verlichting wordt aangebracht. Echter onder acties staat tekstueel dat deze werkzaamheden eind 2025 worden uitgevoerd, maar onder planning staat 2027. Wanneer worden deze werkzaamheden daadwerkelijk uitgevoerd? En is dit een harde datum?	De werkzaamheden zijn eind november 2026 gereed.
APB	70	61-63	De Human Capital Agenda en arbeidsmarktagenda zijn vastgesteld, maar de begroting noemt geen concrete resultaten. Welke meetbare doelstellingen zijn voor 2027 afgesproken ten aanzien van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt en hoeveel schoolverlaters stromen naar verwachting rechtstreeks door naar werk binnen de regio?	In het kader van de Wet van school naar duurzaam werk werken het onderwijs en gemeenten in West-Brabant momenteel aan de vormgeving van de samenwerking bij de ondersteuning van jongeren bij de overgang van school naar werk of vervolgonderwijs. In dit verband vindt een 0-meting plaats, op grond waarvan doelstellingen voor 2027 benoemd worden. Naar verwachting is dit onderzoek eind dit jaar afgerond.
APB	71	63-65	De begroting noemt de revitalisering van bedrijventerreinen, waaronder Vosdonk, als belangrijke economische opgave. Welke concrete projecten worden in 2027 uitgevoerd, welke investeringen zijn daarvoor voorzien en welke bijdrage wordt verwacht van ondernemers zelf?	Revitalisering betreft het geheel aan maatregelen waarmee bedrijventerreinen toekomstbestendig gemaakt worden. In 2027 ligt de focus op voortzetting van projecten uit grote oogst, het woonrijp maken van Vosdonk-Zuid, de verdere uitgifte van Vosdonk-Noord en het strategisch positioneren van Vosdonk ten behoeve van mogelijke investeringen. Daarnaast wordt onderzocht of een herstructureringsfonds een passend instrument is om toekomstige kwaliteitsverbetering te ondersteunen. Investeringen in de openbare ruimte worden primair gedragen door de gemeente en betrokken partners zoals het waterschap en Enexis. Investeringen op private terreinen zijn de verantwoordelijkheid van ondernemers en vastgoedeigenaren. Daarmee dragen zij ook bij aan een vitaal en toekomstbestendig bedrijventerrein.
APB	72	71	Wat is de verwachting voor het structureel benodigde (deel)aantal FTE voor ecologie?	Dit is nog niet bekend, dit gaan we nog nader onderzoeken
APB	73	71,74,79-80	De begroting stelt dat er momenteel geen capaciteit beschikbaar is op het elektriciteitsnet en dat aanvullende onderzoeken nodig zijn waarvan de kosten nog niet bekend zijn. Kan het college aangeven welke concrete projecten in Etten-Leur hierdoor risico lopen op vertraging, welke onderzoeken momenteel worden uitgevoerd en welke financiële gevolgen hiervoor worden verwacht in 2027 en verder?	Zie het antwoord vraag 31. Financiële gevolgen zijn op dit moment nog niet bekend.
APB	74	101,103	De begroting noemt een grote vervangingsopgave voor riolering en verhardingen en een tekort aan vakbekwaam personeel. Welke financiële gevolgen verwacht het college hiervan in de komende jaren en welke maatregelen worden genomen om de kwaliteit van wegen, riolering en openbare ruimte op het afgesproken niveau te houden?	De genoemde opgave is een landelijke opgave binnen het gehele vakgebied. Binnen Etten-Leur en de De6 gemeenten wordt hier al sinds 2018 samen in opgetrokken. De financiële bijdrage hiervoor is tot nu toe beperkt. Doordat deze opgave landelijk is, dit niet alleen financieel op te lossen.

APB	75	113 en 115	De kosten voor huishoudelijk afval, de milieustraat en afvalwagens bedrag in 2027 gezamenlijke meer dan 5 miljoen. Kunnen deze kosten uitgesplitst worden naar restafval, GFT, PBD en overige afvalstromen?	
APB	76	118-119	De kosten afvalstoffen stijgen in 2027 met 12,28% t.o.v. 2026 (en met 5,7% na onttrekking van € 0,4 mln. aan de voorziening). Specifeer de kostenstijging van 12,28%.	Tijdens de avond met de raad eind augustus is de raad geïnformeerd over de verwachte ontwikkeling van de afvalkosten. Deze ontwikkeling zien we terug in de begroting 2027. De stijging van de afvalstoffenheffing in 2027 heeft verschillende oorzaken. De vaste lasten, overhead en verwerkingskosten nemen toe. Tegelijkertijd zijn de opbrengsten van onder andere PBD lager. Ook voor de komende jaren houden we rekening met stijgende afvalkosten. Daarbij spelen onder meer overheidsmaatregelen, brandstofkosten en de kwaliteit van ingezamelde afvalstromen een rol. Vervuiling of afkeur van deze stromen kan leiden tot lagere opbrengsten en hogere verwerkingskosten. De voorziening Afval gebruiken we om financiële schommelingen op te vangen en sterke tariefstijgingen te beperken. Structurele kostenstijgingen of lagere inkomsten kunnen echter niet blijvend uit deze voorziening worden betaald. Deze ontwikkelingen kunnen daarom doorwerken in de afvalstoffenheffing. Uitgangspunt blijft een kostendekkende afvalstoffenheffing. De hoogte hiervan wordt jaarlijks bepaald op basis van de actuele kosten en opbrengsten.
APB	77	119	Waarom daalt de opbrengst rioolheffing in 2027 t.o.v. de begrote opbrengst in Begroting 2026 en de daadwerkelijke opbrengst bij Jaarrekening 2025? Terwijl tarief 2027 niet wijzigt t.o.v. 2026?	De kosten stijgen in 2027 en we hebben een hoger bedrag vanuit de voorziening ingezet om het tarief in 2027 gelijk te houden
APB	78	119	Waarom stijgt de afvalstoffenheffing in 2027 met 9,2% t.o.v. 2026, terwijl de kosten na onttrekking van € 0,4 mln. uit de voorziening slechts met 5,7% stijgen?	Zie antwoord op vraag 76
APB	79	120	Waardoor stijgt het bedrag aan kwijtscheldingen in 2027 met 27,9% t.o.v. begroting 2026?	Op basis van de meest recente inzichten wordt de raming van de kwijtscheldingen voor 2027 bij de eerste bestuursrapportage 2027 naar beneden bijgesteld.
APB	80	120	Hoe worden de kosten van kwijtschelding gedekt? Binnen het 'gesloten systeem van 100% kostendekkendheid' van rioolheffing en afvalstoffenheffing of vanuit de algemene middelen?	Deze worden gedekt binnen het gesloten systeem van rioolheffing en afvalstoffenheffing.
APB	81	124	Aan welke alternatieve oplossingen wordt door college gedacht vanwege het overvolle stroomnet?	Zie het antwoord op vraag 31
APB	82	124-126	Belangrijkste risico's worden op pagina 124-126 weergegeven. Welke beheersmaatregelen heeft college voor ogen om deze risico's te voorkomen dan wel te dempen?	Afhankelijk van de aard van het risico zijn beheersmaatregelen getroffen om de risico's te dempen. Deze maatregelen variëren van participatie en arbeidsmarktcommunicatie tot training van medewerkers en het maken van afspraken met leveranciers en zijn geborgd binnen de relevante processen.
APB	83	128	Moet de structurele exploitatieruimte in 2028 en 2029 niet minder dan 0% zijn, i.p.v. 0%, gezien het negatieve begrotingssaldo in die jaren?	Bij de berekening worden meer onderdelen betrokken dan alleen het saldo van de begroting. Bijvoorbeeld mutaties van reserves en incidentele baten en lasten. Het gaat hier om een voorgeschreven berekening van de norm.

Kostensoort	Begroting 2027
Huishoudelijk afval - Huisvuil restafval	806.030
Huishoudelijk afval - Huisvuil GFT	688.256
Huishoudelijk afval - Oud papier	135.612
Huishoudelijk afval - Glasinzameling	-1.233
Huishoudelijk afval - Textiel	36.198
Huishoudelijk afval - Huisraad	45.059
Huishoudelijk afval - Wit- en bruingoed	40.243
Huishoudelijk afval - PBD (plastic, blik en drankkartons)	650.818
Huishoudelijk afval - Luiers - incontinentiemateriaal	71.501
Huishoudelijk afval - Grof huishoudelijk afval	27.395
Huishoudelijk afval - Milieustraat	1.101.077
Huishoudelijk afval - Compostering	18.563
Huishoudelijk afval - Afvalbakken	143.032
Huishoudelijk afval - Vuil langs wegen	346.347
Huishoudelijk afval - Algemeen	604.360
Huishoudelijk afval - Project zwerfafval	18.800
Huishoudelijk afval - Circulair Ambachtscentrum	7.430
Huishoudelijk afval - Bijplaatsingen en dumpingen	15.000
Huishoudelijk afval - Overige	332.935
Totaal	**5.087.422**

<table>
<tr><td>APB</td><td>84</td><td>136</td><td>Klopt het dat bij Westerpolderplas inmiddels duidelijk is welke inhoudelijke maatregelen exact nodig zijn en vormt dit de basis voor het op te stellen inhoudelijk raadsvoorstel met kredietvotering?</td><td>Hiervoor is inderdaad een keuze gemaakt en hierover wordt de raad op korte termijn middels een raadinformatiebrief op de hoogte gebracht.</td></tr>
<tr><td>APB</td><td>85</td><td>140</td><td>Wat verklaart de grote toename van kosten onderhoud kapitaalgoederen vanaf 2027 (+48% in 2027 t.o.v. 2026, oplopend naar +71% in 2030)?</td><td>In de kolom 2026 zijn de gerealiseerde cijfers tot nu toe opgenomen. In de kolommen daarna gaat het om begrote cijfers. Om de cijfers te kunnen vergelijken is het beter hier ook de begrote cijfers van 2026 op te nemen.

<table>
<tr><th>(bedragen x € 1.000)</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th><th>2029</th><th>2030</th></tr>
<tr><td>Wegbeheer</td><td>-4.562</td><td>-4.874</td><td>-5.269</td><td>-5.649</td><td>-5.876</td></tr>
<tr><td>Openbaar groen</td><td>-4.678</td><td>-5.024</td><td>-5.109</td><td>-5.190</td><td>-5.260</td></tr>
<tr><td>Gebouwen</td><td>-1.677</td><td>-1.640</td><td>-1.619</td><td>-1.601</td><td>-1.581</td></tr>
<tr><td>Sportaccommodaties</td><td>-1.860</td><td>-1.823</td><td>-1.827</td><td>-1.857</td><td>-1.834</td></tr>
<tr><td>Riolering</td><td>-2.436</td><td>-2.133</td><td>-3.167</td><td>-3.534</td><td>-3.691</td></tr>
<tr><td>Afval</td><td>-129</td><td>-130</td><td>-130</td><td>-130</td><td>-130</td></tr>
<tr><td>Civieltechnische bouwwerken</td><td>-69</td><td>-310</td><td>-169</td><td>-136</td><td>-137</td></tr>
<tr><td>Gymlokalen</td><td>-71</td><td>-161</td><td>-161</td><td>-174</td><td>-172</td></tr>
<tr><td>Openbare verlichting</td><td>-745</td><td>-818</td><td>-857</td><td>-858</td><td>-854</td></tr>
<tr><td>Parkeergarage</td><td>50</td><td>-22</td><td>-77</td><td>-73</td><td>-62</td></tr>
<tr><td>Sloten en waterlopen</td><td>-357</td><td>-142</td><td>-99</td><td>-126</td><td>-126</td></tr>
<tr><td>Totaal</td><td>-16.534</td><td>-17.077</td><td>-18.483</td><td>-19.328</td><td>-19.724</td></tr>
</table></td></tr>
<tr><td>VVD</td><td>86</td><td>21</td><td>In de tabel staat dat het voeren van het goede gesprek over de begroting en het college uitvoeringsplan om aandacht vraagt. Wat wordt hiermee bedoeld? Vindt het naar eigen oordeel vaak genoeg plaats (bv de benoemde tweemaal per jaar) en levert het naar eigen oordeel voldoende op?</td><td>Met het voeren van het goede gesprek wordt bedoeld het op een zo laagdrempelig mogelijke manier het gesprek voeren over de begroting en het college uitvoeringsplan met inwoners, ondernemers, onderwijs en maatschappelijke partners. We voeren dit gesprek inderdaad tweemaal per jaar gekoppeld aan de kadernota en de begroting. In dit jaar voerden we dit gesprek over het concept raadsprogramma en vanavond (27-10-2026) over de begroting en het college uitvoeringsplan. Naast de 2 genoemde gesprekken vinden uiteraard ook andere gesprekken plaats zoals bijvoorbeeld onlangs het wijkbezoek aan Banakkers. Het bepalen of de gesprekken voldoende opleveren is een vraag die de politiek zelf moet beantwoorden.</td></tr>
<tr><td>VVD</td><td>87</td><td>24</td><td>De beoordeling van het hostmanship is gelijk gebleven en digitale dienstverlening door de gemeente is dit jaar achteruit gegaan. Wat zijn hier de oorzaken van?</td><td>Deze constatering is niet juist. Het gaat hier over de vastgestelde indicatoren van het vorige raadsprogramma. De meting in 2025 laat zien dat wat betreft directe dienstverlening gelijk zijn gebleven in waardering en wat betreft hostmanship zijn we gestegen in waardering. In 2027 vindt de volgende meting (Burgerpeiling) plaats.</td></tr>
<tr><td>VVD</td><td>88</td><td>27</td><td>Er komt ook een extra communicatieadviseur, of uitbreiding in uren. Kunt u aangeven hoe deze uren worden ingezet (in grote lijnen)</td><td>De ambities uit het raadsprogramma en het CUP betekent een toename van projecten waar communicatie en participatie voor nodig is. De raad vraagt zelf ook om meer aandacht voor communicatie en participatie. Daarom vragen we een participatieadviseur, als ook een extra communicatieadviseur. Voor de communicatieadviseur gaat het om allround werk zoals bestuurswoordvoering/perscommunicatie, inzet off- en online communicatie, advisering communicatie en participatie bij projecten, interne communicatie enz.</td></tr>
<tr><td>VVD</td><td>89</td><td>27</td><td>Wat is de reden van de extra (uren) bestuursadviseur?</td><td>Het gaat om uitbreiding van het bestuurssecretariaat, niet om bestuursadvies. In vergelijking tot andere gemeenten hebben we een minimale capaciteit. De ambities en groei van de organisatie zorgen voor een toenemende vraag aan ondersteuning van het bestuurssecretariaat.</td></tr>
<tr><td>VVD</td><td>90</td><td>31</td><td>Jeugdzorg Plus, aantal plekken naar nul, gaat de doelgroep hier hinder van ondervinden?</td><td>De landelijke opdracht is om de gesloten jeugdzorg af te bouwen naar 0 plaatsen en passende alternatieven op te bouwen (denk bijvoorbeeld aan plaatsen waar kinderen onvoorwaardelijk kunnen wonen).
Deze ontwikkeling moet borgen dat de doelgroep geen hinder gaat krijgen van de beweging naar nul.</td></tr>
<tr><td>VVD</td><td>91</td><td>34</td><td>Woon-zorgvisie voor alle aandachtsgroepen. Bij stand van zaken 2026 staat dat de kernteams met de verbeterpunten aan de slag zijn gegaan maar bij 'wat heeft aandacht nodig' staat er niets over deze verbeterpunten. Betekent dit dat alle punten met succes zijn verbeterd?</td><td>Eind 2025 voerden we de eerste meting (nulmeting) uit onder de bewoners van de complexen Valpoort en Contrefort. De beide kernteams zijn inderdaad aan de slag gegaan met de verbeterpunten van deze complexen. De verbeterpunten betreffen met name het organiseren van toegankelijke activiteiten om eenzaamheid te voorkomen, een welkomstprogramma voor nieuwkomers en informatie over zorg en ondersteuning. De kernteams zijn nu ook nog bezig met deze verbeterpunten. Eind 2026 voeren we een tweede meting uit en kunnen we de resultaten van de inzet beoordelen.</td></tr>
</table>

VVD	92	41	Lokale onderwijsagenda en Nationaal Plan Onderwijs. Bij wat gaat goed staat dat thuiszittersgroep de Verbinding zo goed loopt dat er dit schooljaar al met een wachtlijst gewerkt moet worden. Dit zie ik bij 'wat heeft aandacht nodig' niet terug. Hoe lang is deze wachtlijst en wat doen we voor de groep kinderen die op die wachtlijst belandt?	Bij De Verbinding is er plaats voor 8 leerlingen. Onlangs is 1 leerling uitgestroomd en er staan nu 2 leerlingen in aanmelding. Eind december 2026/begin 2027 verwachten we dat 3 leerlingen uitstromen, waardoor nieuwe leerlingen weer kunnen instromen. Er is dus geen sprake van een wachtlijst.
VVD	93	49	Welke aandachtsgroepen zijn er?	Meest gangbare aandachtsgroepen zijn dak- en thuislozen, spoedzoekers, uitstromers beschermd wonen/maatschappelijke opvang, arbeidsmigranten, woonwagenbewoners, studenten en diverse groepen die zijn aangewezen op opvang.
VVD	94	52	Welke kansen zijn er nog voor het lobbytraject voor de tunnel nu de geldkraan dicht gaat voor nieuwe projecten?	Ondanks dat rijksmiddelen schaarser worden, blijven er nog kansen om cofinanciering voor de tunnel en de oostelijke randweg te verkrijgen. Daarbij wordt vooral ingezet op programma's zoals het MIRT (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport) en, indien aantoonbaar sprake is van een directe bijdrage aan woningbouw, op rijksregelingen die woningbouw en bereikbaarheid combineren. Juist daarom zullen we de noodzaak van de infrastructuur nadrukkelijker moeten koppelen aan de realisatie van de woningbouwopgave. De gemeente blijft samen met provincie en regio actief lobbyen om deze kansen te benutten. In kader van de lobby komt staatsecretaris Bertram 13 november bij ons op bezoek . Tijdens dit bezoek nemen we haar mee in alle ontwikkelingen waar Etten-Leur voor staat.
VVD	95	62	Doelstelling minder dan 30,9 mensen met een bijstandsuitkering terwijl dit er in 2025 22 waren. Waarom een hoger aantal als doelstelling?	Aan het begin van de (vorige en huidige) raadsperiode maakten we de afspraak om de ambities (cijfers van de effectindicatoren) lopende de begroting in de verschillende programmabladen niet aan te passen en minimaal op hetzelfde niveau te houden.
VVD	96	64	Idem als hierboven. Waarom een lagere doelstelling voor aantal bedrijven per 10.000 inwoners?	Aan het begin van de (vorige en huidige) raadsperiode maakten we de afspraak om de ambities (cijfers van de effectindicatoren) lopende de begroting in de verschillende programmabladen niet aan te passen en minimaal op hetzelfde niveau te houden.
VVD	97	66	Aantal overnachtingen (63.000) is dat exclusief vluchtelingen (opvang Oekraïners)?	Ja, dit is exclusief vluchtelingen.
VVD	98	71	Werkgroep overvol stroomnet. Welke partijen nemen hier zitting in?	De gemeente, ontwikkelaars en netbeheerder Enexis
VVD	99	73	Welke rol speelt de gemeente in de samenwerking met Alwel op het gebied van verduurzaming	Voor 2026 zijn afspraken gemaakt over het samen optrekken bij een project in de wijk Banakkers, waarbij de gemeente woningeigenaren probeert mee te krijgen om hun woning te isoleren.
VVD	100	75	Focus op isoleren van oudere woningen met slecht label, planning 2026. Dat is kort dag, hoe ziet dat er uit?	De subsidie voor woningen met een slecht energielabel (D, E, F, G) loopt door tot en met 2028. We monitoren hoeveel subsidies worden aangevraagd en verstrekt. Afhankelijk van het restant aan geld, en de mogelijkheden van het Rijk, wordt bekeken hoe dit wordt ingezet.
VVD	101	82	Motie regenton staat op 2026, wanneer mogen wij hier iets van verwachten?	Momenteel werken we het project 'uitdelen regentonnen' uit. De uitvoering gaat plaatsvinden tijdens de 'Leven met Water-week' eind april/mei 2027.
VVD	102	82	Kosten missie op Erfgoed EUR 80.000,- Waar bestaan deze kosten bij benadering uit? Lijkt erg veel voor het vaststellen van een missie.	We besteden het opstellen van de visie op erfgoed uit aan een extern bureau. Op basis van ervaringen ramen we de kosten hiervoor op € 80.000.
VVD	103	82	kosten ivm maaien in eigen beheer. Zijn dit extra kosten of worden deze gedekt door het wegvallen van de aanbesteding?	Het verschil in jaarlijkse kosten tussen uitvoering in eigen beheer en uitbesteden is nihil. Er moet wel een verschuiving van het beschikbare budget plaatsvinden van de posten voor uitbestede werkzaamheden naar de posten voor personeel en afschrijving van materieel. Uiteraard is er een investering nodig voor de aanschaf van het materieel. Het budget hiervoor is opgenomen in het investeringsplan.

CDA	104	11	Welke ontwikkelingen op het gebied van software en ICT samenwerking vinden er plaats?	Op het gebied van informatievoorziening, digitalisering, software en ICT zijn verschillende ontwikkelingen gaande. In 2027 ontwikkelt ICT WBW zich verder van een beheerorganisatie naar een regieorganisatie. Daarbij ligt de nadruk op stabiele dienstverlening, digitale weerbaarheid en meer grip op prestaties en kosten. Daarnaast werken de deelnemende gemeenten steeds intensiever regionaal samen op het gebied van informatievoorziening en digitalisering. Door kennis, capaciteit en expertise te bundelen kunnen gezamenlijke digitale opgaven effectiever worden opgepakt en hoeft niet iedere gemeente afzonderlijk dezelfde kennis en capaciteit te organiseren. Voor deze regionale i-samenwerking is vanaf 2027 structureel budget opgenomen. Tegelijkertijd nemen de kosten van ICT en software landelijk toe. De ICT Benchmark Gemeenten 2026 laat zien dat de gemiddelde ICT-kosten zijn gestegen naar €121 per inwoner. Daarvan betreft gemiddeld €43 per inwoner software; deze kosten zijn tussen 2021 en 2025 met circa 30% gestegen. Ook voor de komende jaren wordt een verdere groei van ICT- en software-uitgaven verwacht. Deze ontwikkelingen onderstrepen het belang van samenwerking, standaardisering en professionele regie om de dienstverlening op peil te houden en zo veel mogelijk grip te houden op de ontwikkeling van ICT-kosten en te streven naar minder meerkosten. Zie ook tabel op pagina 27 en toelichtende tekst op pagina 28, specifiek onderdelen 5 t/m 10 in de begroting.
CDA	105	15	Wat houdt de Realisatiestimulans Volkshuisvesting in? En wat wordt hiermee betaald?	Het rijk verstrekt deze bijdrage aan gemeenten voor elke betaalbare huur- en koopwoning waarvan de bouw start vanaf 2025. De gemeente zet deze middelen in voor capaciteit en om afspraken met bouwende partijen om woningbouw te stimuleren en voor mobiliteitsvraagstukken.
CDA	106	57	Hoeveel "doorstroomvouchers" zijn er uin 2026 uitgegeven? Hoeveel ouderen zijn er in 2026 door het Centrum voor Wonen geïnformeerd en begeleidt door het Centrum voor Wonen?	Tot nu toe zijn er 6 vouchers verstrekt. Het Centrum voor Wonen heeft circa 200 ouderen geïnformeerd. Het aantal ouderen dat concreet is begeleid om de woning aan te passen of een andere woonruimte te vinden is beperkt. Ouderen zijn over het algemeen afwachtend. Ook als ze uitgebreid advies hebben gekregen.
CDA	107	98-101	Welke cijfers hangen we aan de gestelde indicatoren?	In het collegeuitvoeringsplan namen we over de indicatoren de volgende tekst op: De indicatoren geven inzicht in ontwikkelingen binnen onze gemeente, maar zeggen niet altijd voldoende over de daadwerkelijke impact van onze acties. Daarom nemen we per programma enkele indicatoren op, met links naar de bronnen waar ook actuele waarden en aanvullende indicatoren te vinden zijn. Samen met de gemeenteraad willen we ervaring opdoen met het sturen op indicatoren en het formuleren van passende ambities.
CDA	108	121-122	In hoeverre zijn de huidige tarieven en lasten toereikend om de toekomstige uitgaven te dekken zonder structurele onttrekkingen aan de voorziening? (Ratio voorziening/onttrekking: afval 4,3, riool 3,2)	De afvalstoffenheffing is nagenoeg kostendekkend. Voor 2027 bedraagt de kostendekkendheid 99%, waarbij € 400.000 uit de voorziening Afval wordt ingezet om de tariefstijging vastrecht te beperken. Meerjarig is het uitgangspunt dat structurele kosten via de afvalstoffenheffing worden gedekt, zodat structurele onttrekkingen aan de voorziening kunnen worden voorkomen of beperkt blijven.
CDA	109	174	Hoe komt men op 5640 woningen totaal?	Hierbij is rekening gehouden met alle gewenste en mogelijke plannen en initiatieven die nu bij de gemeente bekend zijn tot 2040.
CDA	110	185	Waarvoor zijn in 2028 extra investeringen nodig?	Alle investeringen die vermeld zijn op pagina 184 worden toegelicht op pagina 185. Ook de investeringen voor 2028 zijn hierin vermeld.
CDA	111	203	Wat is het concrete doel van de Digital Twin, en welk probleem lost het op dat de huidige werkwijze niet oplost?	Momenteel onderzoeken we welke digitale hulpmiddelen de gemeente kunnen ondersteunen bij het beter analyseren, visualiseren en integreren van gegevens over de fysieke leefomgeving. Een Digital Twin is één van de mogelijke toepassingen. Het doel hiervan is om complexe ontwikkelingen, zoals woningbouw, mobiliteit en openbare ruimte, beter inzichtelijk te maken en verschillende scenario's vooraf te kunnen beoordelen. Het onderzoek moet uitwijzen welke oplossing het beste aansluit bij de opgaven en behoeften van de gemeente.

CDA	112	203	Wat zijn de kosten voor ontwikkeling en beheer van de digital twin, en uit welk budget komen ze?	Er wordt voorgesteld om in 2027 en 2028 jaarlijks € 75.000 investeringsbudget en € 75.000 exploitatiebudget beschikbaar te stellen voor onderzoek en innovatie op het gebied van datagedreven werken. Vanuit dit programma worden onder meer de mogelijkheden van een Digital Twin, kunstmatige intelligentie (AI) en andere digitale toepassingen onderzocht en in pilots beproefd. Over eventuele verdere ontwikkeling, beheer en structurele financiering wordt pas besloten op basis van de uitkomsten van dit onderzoek
CDA	113	alg	Wat zijn de structurele kosten voor de uitvoeringsprorama´s. Wat zijn de kosten voor de nieuw te ontwikkelen intitiatieven en programma´s binnen het sociaal domein. Graag een overzicht van deze twee uitgesplitst.	Alle projecten en activiteiten binnen het sociaal domein zijn opgenomen in de begroting.
CDA	114	alg	Liggen er koppelkansen binnen het sociaal domein in doorontwikkeling, vernieuwing en ontwikkeling van jeugd en onderwijs en SLT	Het sociaal domein ontwikkelt en vernieuwt zich voortdurend. Hierbij kijken we zoveel mogelijk domein overstijgend en integraal waar kansen liggen en gekoppeld kunnen worden. Een aantal voorbeelden zijn: •Verbeter- en Innovatieagenda Stevig Lokaal Team: We hebben integraal laten onderzoeken in hoeverre we invulling geven aan de richtlijnen voor een stevig lokaal team (SLT). Dit komt samen in een Verbeter- en Innovatieagenda waarin we de koppeling maken tussen domeinen. •HHM onderzoek: Ook in het onderzoek door Bureau HHM in 2025 is er gekeken naar de kostenbeheersing binnen de jeugdzorg en de Wmo. Hieruit zijn een aantal sociaal domein brede maatregelen voortgekomen. •Doorontwikkelplan jeugd: Specifiek voor de samenhang tussen onderwijs en jeugd is er in het doorontwikkelplan jeugd een ontwikkellijn opgenomen, waarin we ontwikkelingen en initiatieven noemen waar koppeling tussen onderwijs en jeugdzorg nodig is en gelegd wordt. •Onderwijsagenda: Voor de onderwijsagenda 2028 t/m 2032 brengen we de lokale opgaven op onderwijs en zorg in het kader van inclusiever onderwijs in beeld op basis van onderzoek samen met de onderwijsbesturen, de samenwerkingsverbanden en de kinderopvang. Hierbij bouwen we voort op het fundament dat we hebben gelegd in de huidige onderwijsagenda met projecten als de trampolinegroep, de verbinding, TAEL en Babbel.
CDA	115	90	Waar bestaat het stiuleren, cultuuractivititn en voorzieningen uit? Welk bedrag is hiermee gemoeid	Het bestaat uit cultuureducatie (Koepel), de inzet cultuurscout en verder nemen we € 100.000 op in de begroting 2027 voor evenementen en culturele activiteiten. Organisaties kunnen daar een beroep op doen.
CDA	116	90	Wat gaan we doen bij het uitvoeringsprogramma aanpak suicide preventie en welk bedrag is ermee gemoeid	Voor suicidepreventie ontvangen we in 2027 € 24.000 aan Rijksmiddelen. Dit besteden we aan regionale en lokale activiteiten. We organiseren bijvoorbeeld de wandeling suicidepreventie in de week van suicidepreventie. We bieden professionals trainingen aan hoe gedachten aan suicide te herkennen en bespreekbaar te maken (gatekeeperstrainingen). Daarnaast zetten we regionaal via GGD West-Brabant in op bewustwordingscampagnes om het taboe te doorbreken. In 2027 wordt de nadruk gelegd op het bereiken van de doelgroep jongvolwassenen.
CDA	117	90	Hoe oud is het uitvoeringsplan sportvisie, is er een evaluatie geweest en wat moet er geactualiseerd worden	Het laatst door de sportclubs zelf vastgestelde uitvoeringsplan sportvisie komt uit 2024. Dat is geëvalueerd in 2025. In 2025 en 2026 is er geen uitvoeringsplan opgesteld. Sportverenigingen zijn in 2025 en 2026 wel vanuit eigen regie aan de slag gegaan met een aantal doelstellingen uit de sportvisie. Er moet niet zozeer geactualiseerd worden, maar huidige doelstellingen monitoren en nieuwe doelstellingen formuleren voor komende jaren. Dit gaat samen met de sportverenigingen gebeuren.

CDA	118	91	Overlappen de uitvoeringen armoedepact, schuldhulpverleing en uitvoeringdplan armoede elkaar. Waar zit dexe overlap en waar wordt er los van elkaar gewerkt?	Het Armoedepact is een netwerk waarin verschillende partijen hun krachten bundelen om armoede in Etten-Leur aan te pakken. Het gaat niet om één organisatie of één aanpak, maar om samen leren, samenwerken en doen. Door kennis, signalen en ervaringen te delen, zorgen we ervoor dat hulp beter aansluit bij wat inwoners nodig hebben. Het Armoedepact richt zich op zowel preventie (voorkomen dat mensen in armoede terechtkomen) als op ondersteuning van inwoners die al te maken hebben met financiële zorgen. De kennis, ervaringen en signalen vanuit het Armoedepact hebben bovendien als input gediend voor het beleidsplan armoede. Het beleidsplan armoede richt zich op armoede in brede zin, zoals het toegankelijk maken van voorzieningen en het bevorderen van participatie. Het uitvoeringsplan schuldhulpverlening richt zich specifiek op het voorkomen en aanpakken van schulden. De overlap zit vooral in preventie, vroegsignalering en de samenwerking met maatschappelijke partners. De plannen worden afzonderlijk uitgevoerd, maar sluiten inhoudelijk op elkaar aan. Waar nodig wordt samengewerkt om activiteiten op elkaar af te stemmen en dubbel werk te voorkomen.
CDA	119	91	Wat leveret een fysieke locatie werkcentrum West Brabant in Etten-Leur finiancieel op	Een fysieke werklocatie in Etten-Leur levert geen directe financiële voordelen op, wel een meer toegankelijke dienstverlening voor onze inwoners.
CDA	120	91	Wat gaan we doorontwikkelen in de jeugd en preventie.	We bieden in Etten-Leur veel initiatieven aan in het voorliggend veld. Preventie loopt als rode draad door het gehele Doorontwikkelplan Jeugd, hetgeen met de gemeenteraad is gedeeld. Daarnaast is er een update geweest van het doorontwikkelplan met een raadsinformatiebrief van 13 oktober 2026. Er is dus veel overlap tussen jeugd en preventie/onderwijs/normaliseren en de bijbehorende initiatieven.
CDA	121	91	Wat gaan we doorontwikkelen in de jeugd en onderwijs	Zie beantwoording onder vraag 120
CDA	122	91	Wat gaan we doorontwikkelen in de jeugd en normaliseren?	Zie beantwoording onder vraag 120
CDA	123	91	We ontwikkelen het SLT de komene 5 jaar. De wet geeft aan dat we in 2027 moten starten met uitvoering? Wat is de stand van zaken op inhoud i.r.t. de finnacien?	zie beantwoording onder vraag 14
CDA	124	92	Betreft het plan opstellen voor structurle evenementen budget een nieuw budget naast het bestaan budget met de daarbij bijhorende kaders?	Het evenementenbudget was nu alleen opgenomen in de begroting 2026. Vanaf 2027 nemen we dit structureel op in de begroting. Nu we dit structureel maken, onderzoeken we ook opnieuw de daarbij behorende kaders.
CDA	125	95	Waar komt de 20 miljoen verschil vandaan in de raming van begroting 2026 t.a.v de raming begroting 2027? Waar kunnen we de inhoudelijke verandering teruglezen?	In het voorwoord is hierover opgenomen: In de nieuwe indelen van de begroting 2027 is het sociaal domein gebundeld in programma2, inclusief inkomen en werk vanuit de Participatiewet en het Werkplein, die voorheen onder programma 4 vielen.
CDA	126	45	In de rapportage van 2026 zien we dat er 0 extra inzet is geweest van een jeugdporfesional terwijl begroot in 2026 €410.000,00. Heeft er geen extra inzet plaatsgevonden? Zo niet wat was hiervan de reden en heeft dit geleid tot langere wachtlijsten?	In de begroting 2026 namen we € 410.000 op voor extra formatie jeugdprofessionals om de wachtlijsten aan te pakken. Deze formatie zetten we in en dit bedrag wordt besteed, waardoor we in de begroting voor 2027, bij de tweede bestuursrapportage 2026, geen afwijking rapporteren.
CDA	127	45	Wat is de precieze inzet van de financien op de onderwijsagenda gezien het gat van 3 ton uit de begroting 2026 i.r.t. de rapportage	Voor voeren alle activiteiten uit de vastgestelde onderwijsagenda 2026 uit. Voor de bekostiging van deze activiteiten onttrekken we een bedrag van € 311.000 aan de reserve Nog uit te voeren werkzaamheden (betreft budget dat wij gekregen hebben in het kader van het Nationaal Plan Onderwijs).
CDA	128	96	Waar komt de 6 ton verschil vandaan in de begroting 2026 i.r.t. begroting 2027 m.b.t. de nobelaer? In de progrognose zien we dan een daling en vervolgens een stijging welke kosten zijn hieraan verbonden?	In de begroting 2026 was € 4.650.000 opgenomen. In de begroting 2027 € 5.014.000, een verschil van € 364.000. De hogere kosten worden veroorzaakt door indexatie van het subsidie, extra inzet voor het Informatiepunt Digitale Overheid en hogere kosten voor rente en afschrijving.
CDA	129	74–75	Wat gebeurt er als er onvoldoende vrijwilligers beschikbaar zijn om de klussendienst uit te voeren? Is er een alternatief waarmee de ondersteuning van huishoudens met energiearmoede niet stilvalt?	De klussendienst staat voor 3 jaren gepland in samenwerking met energiecoöperatie DuurSaam Etten-Leur (DSEL). De organisatie wordt door DSEL gedaan en ieder kwartaal stemmen we af over de voortgang. Indien er te weinig handen zijn voor de uitvoering gaan we in overleg met andere organisaties die mensen beschikbaar hebben. De ondersteuning van huishoudens in energiearmoede zal daarnaast niet alleen afhankelijk zijn van een klussendienst, dit werken we uit in een specifieke aanpak energiearmoede.
CDA	130	74–75	Welk budget is in 2027 beschikbaar voor deze dienstverlening en hoeveel huishoudens wil de gemeente hiermee bereiken?	De klussendienst is een van de 'diensten van algemeen economisch belang' (DAEB) waarvoor de samenwerking met energiecoöperatie DuurSaam Etten-Leur is aangegaan. Voor de klussendienst is voor een periode van 3 jaar € 66.000 begroot voor 300 woningen.

CDA	131	76–77	Zijn de cijfers over groen en bomen nog actueel? Wanneer worden de percentages opnieuw gemeten en welke streefwaarden gelden voor 2030?	De meest recente beschikbare cijfers zijn van de vaststelling van het groenplan in november 2024. Met de wijkgewijze aanpak voor de vergroening van Etten-Leur worden daarnaast wijkpaspoorten opgesteld met meer uitgebreide gegevens. Hierbij wordt er naast de hoeveelheid groen bijvoorbeeld ook gekeken naar de boomkroonbedekking, schaduwwerking en boomsortiment. De algemene cijfers worden in 2027 geactualiseerd. Voor 2030 gelden in basis de streefwaarden conform de uitgangspunten van het gemeentelijk groenplan en de Europese Natuurherstelverordening. De hoeveelheid openbaar groen moet minimaal gelijk zijn aan het moment van vaststelling van het groenplan. Uiteraard is het streven om de hoeveelheid openbaar groen te laten groeien.
CDA	132	78-79	Welke kosten vallen onder het ontwerp van de gemeentewerf en welke kosten zijn specifiek verbonden aan het Circulair Ambachtscentrum	We brengen de totale financiën op dit moment in beeld. Voor de zomer van 2027 leggen we de gemeenteraad een voorstel ter besluitvorming voor. Daarin staat dan de actuele investeringsraming en de businesscase.
CDA	133	78-79	Hoe wordt voorkomen dat de gemeentewerf en het Circulair Ambachtscentrum samen een investering worden waarvan de structurele kosten onvoldoende in beeld zijn?	We maken nu met inzet van een extern partij een integrale financiële onderbouwing voor de bouw van een gemeentewerf en het circulaire ambachtscentrum. Waarin naast de investeringskosten ook de structurele kosten worden meegenomen. Hiermee worden de financiële gevolgen inzichtelijk gemaakt en betrokken bij de besluitvorming.
CDA	134	78-79	Op basis van welke financiële, praktische en milieutechnische criteria wordt bepaald of het Circulair Ambachtscentrum haalbaar is?	Op verzoek van de gemeenteraad wordt momenteel een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd naar de realisatie van een Circulair Ambachtscentrum. Hierbij wordt onder andere gekeken naar de kosten, uitvoerbaarheid en bijdrage aan de gemeentelijke duurzaamheidsdoelstellingen (reductie van afvalstromen). De uitkomsten van het onderzoek vormen de basis voor een voorstel dat ter afweging en besluitvorming aan de gemeenteraad wordt voorgelegd.
CDA	135	82-83	Wat is de verwachte ontwikkeling van de afvalstoffenheffing, de afvalkosten en de voorziening voor afval voor de komende jaren?	Zie het antwoord op vraag 76
CDA	136	76	Welke gemeentelijke gebouwen moeten nog worden verduurzaamd en wat is de huidige stand van zaken?	De gemeentelijke gebouwen voldoen allemaal aan de wettelijke duurzaamheidsplicht. Verdere verduurzaming valst samen met renovatie of vervanging van gebouwen
CDA	137	76	Welke energiebesparing en vermindering van CO_2-uitstoot worden met deze verduuzamening verwacht en hoe worden de resultaten gemonitord?	De besparingen op energie en uitstoot wordt berekend bij het uitwerken van de plannen, het valt en staat samen met het efficiënt gebruik va de gebouwen. monitoring kan op basis van het energieverbruik
CDA	138	80-81	Wat gebeurt er na het einde van Grote Oogst op Vosdonk? Welke maatregelen worden voortgezet, wie neemt de verantwoordelijkheid en welke financiering is daarvoor beschikbaar?	Voor de periode na afloop van het project Grote Oogst is een verzoek ingediend bij de provincie om het project met één jaar te verlengen, tot en met 2027. Deze verlenging is gewenst om de huidige activiteiten en resultaten duurzaam te borgen en verder uit te bouwen. Daarnaast biedt dit de mogelijkheid om de ontwikkeling van een Groepstransportovereenkomst op bedrijventerrein Vosdonk verder vorm te geven. Voor de uitvoering van het verlengingsjaar wordt een aanvullende bijdrage gevraagd van € 50.000 van de gemeente en € 50.000 van de ondernemers op Vosdonk. De provincie is voornemens eveneens € 50.000 bij te dragen aan het vervolg van het project.
CDA	139	27	Vanaf 2027 stijgen de personeelskosten aanzienlijk. Ruim 85% van alle mutaties in 2027 zijn vanwege stijgende personeelslasten. Zijn al deze extra functies per 1-1-2027 ook direct ingevuld?	Niet iedere nieuwe medewerker komt op 1 januari 2027 in dienst. We gaan ervan uit dat ongeveer een kwart later start. Dit is opgenomen bij punt 39 deze pagina.
CDA	140	64	Hoeveel % van de inkoop is uitgevoerd/gegund aan Etten-Leurse bedrijven? Op basis van welke criteria wordt of is er voorraang gegeven aan lokale bedrijven?	Dit is niet inzichtelijk. Dit wordt niet apart bijgehouden. Bij onderhandse aanbestedingen benaderen we uiteraard Etten-Leurse bedrijven indien die geschikt zijn. Waar mogelijk zetten we maximaal in op lokale ondernemers en bij openbare aanbestedingen gelden de algemene aanbestedingsregels.
CDA	141	64	Hoeveel bedrijfsruimte op bedrijventerreinen staat er op dit moment leeg? En is de leegstand in het afgelopen jaar toe- of afgenomen en in welke mate?	In september 2026 bedroeg de leegstand op de bedrijventerreinen circa 36.372 vierkante meter. Of dit een toe- of afname betreft ten opzichte van 2025 kan niet met voldoende zekerheid worden vastgesteld, omdat hiervoor geen structurele en vergelijkbare monitoringsgegevens beschikbaar zijn. Vanaf medio 2026 monitort de gemeente periodiek de leegstand op de bedrijventerreinen. Hiermee ontstaat een betrouwbaar beeld van de ontwikkeling van de leegstand in de tijd. Deze monitoring is opgestart naar aanleiding van de toezegging van wethouder Ger de Weert tijdens de raadsvergadering van 6 juli 2026 om structureel inzicht te gaan bieden in het leegstandspercentage op het bedrijventerrein.

CDA	142	67	Wat zijn de belangrijkste oorzaken van het oplopende aantal MKB'ers dat stopt? Wat voor type bedrijven zijn dit en op welke locaties (centrum, Kerkwerve, v. Bergenplein, etc)? En welke concrete maatregelen neemt de gemeente om deze stijging te stoppen?	We zien in algemene zin dat ondernemers, en met name MKB-bedrijven, te maken hebben met stijgende kosten voor onder meer personeel, energie, huisvesting en financiering. In combinatie met een toename van het aantal faillissementen heeft dit er de afgelopen periode toe geleid dat ook in Etten-Leur verschillende MKB-bedrijven hun activiteiten hebben beëindigd.
CDA	143	69	Welke concrete werkzaamheden zijn er in 2026 uitgevoerd ten behoeve van programma 4.5 Agrarische sector?	Hoewel in de begroting 2026 onder programma 4.5 Agrarische sector geen concrete acties of projecten zijn opgenomen, zijn in 2026 wel concrete werkzaamheden uitgevoerd ten behoeve van dit programma. Zo zijn agrarische ondernemers en eigenaren van gronden in het buitengebied begeleid bij initiatieven en toekomstplannen, bijvoorbeeld in het geval van bedrijfsbeëindiging of herbestemming van locaties. Daarnaast is gewerkt aan onderzoek in het kader van de moties voor het buitengebied en wordt regionaal samengewerkt aan de herijking van het afsprakenkader kwaliteitsverbetering van het landschap. Hiermee is bijgedragen aan een vitaal en toekomstbestendig buitengebied met perspectief voor agrarische ondernemers.
CDA	144	105	Welke uitgangspunten en bestaande cijfers zijn beschikbaar voor de verschillende indicatoren? En wat zijn de KPI's per indicator voor 2027?	we hebben nu alleen maar mogelijke indicatoren opgenomen in het CUP. In het voorjaar van 2027 gaat het college met u hierover in gesprek.
CDA	145	184	Welke investeringen zijn er gepland om de doelen uit programma 4 te halen?	op dit moment geen investeringen voorzien in dit programma
CDA	146	184	Wanneer verschijnt Markt-herinrichting daadwerkelijk op begroting? En met welk bedrag?	Zie het antwoord op vraag 17.
CDA	147	142	Waarom wordt 4%-norm (BBV) voor rentelaststijging met ruim 5% overschreden? Is dit incidenteel of voorziet het collega dat deze structureel hoger blijft? Welke maatregleen worden genomen om te zorgen dat deze in 2028 weer conform de 4% norm is?	De 4% norm is ons onbekend. Welke 4% norm bedoelt u? Voor specifiek renterisico's kent de Wet Financiering decentrale Overheden (FIDO) twee normen voor gemeenten. 1. de Renterisiconorm van 20%. Daar blijven we ruim onder (zie blz. 142); 2. de kasgeldlimiet van 8,5%, waaraan we voldoen. (zie blz 141).
CDA	148	13-17	Van de uitbreiding van circa 35 fte: hoeveel fte betreft uitbreiding vanwege wettelijke taken en hoeveel fte is het gevolg van beleidsintensiveringen of bestuurlijke ambities?	Een deel van de gevraagde formatie is wettelijk noodzakelijk, te weten: 2 boa's, information security officer (ISO), KAM functionaris en de medewerker weerbaarheid. Functies volgend uit de politieke ambities zijn de participatieadviseur, communicatieadviseur en -medewerker, de jongerenregisseur, projectleider sociaal domein, gebiedsregisseur en 2 boa's.
CDA	149	130-140	De onderhoudslasten stijgen van circa €11,5 miljoen naar bijna €20 miljoen. Kan deze stijging worden uitgesplitst naar areaaluitbreiding, prijsstijgingen, vervangingsinvesteringen, instandhouding van bestaand kwaliteitsniveau en eventuele kwaliteitsverbeteringen?	In de kolom 2026 zijn de gerealiseerde cijfers tot nu toe opgenomen. In de kolommen daarna gaat het om begrote cijfers.
CDA	150	117-122	Hoe is de stijging van de OZB-opbrengst opgebouwd uit WOZ-waardestijging, areaaluitbreiding (nieuwbouw) en tariefontwikkeling?	In de kadernota bepalen we het percentage waarmee we de OZB opbrengst laten stijgen. Voor 2027 is dat 2,1% We verhogen de totale opbrengst van 2026 met 2,1 %. Die opbrengst verdelen we over de totale woningwaarde van alle gebouwen in Etten-Leur. Hiermee bepalen we aan de hand van de waarde de aanslag per woning.
CDA	151	173-181	Zijn er scenarioanalyses uitgevoerd voor de grondexploitatie Haansberg bij vertraging van woningbouw, lagere grondprijzen of hogere bouwkosten? En wat is het beeld.	Bij iedere exploitatie worden diverse scenario-berekeningen gemaakt. Bij Haansberg is het beeld dat indien er zich omstandigheden voordoen die niet voorzien zijn, dit direct invloed heeft op het exploitatieresultaat. Bij negatieve factoren zal dit tot een lagere opbrengst, bijstelling van ambities of een verlies leiden. Bij positieve factoren kan dit tot een hoger positief saldo of optimalere invulling van ambities leiden.
CDA	152	3-129, 141-1	Welke toekomstige investeringen worden momenteel genoemd als risico of verwachting, maar zijn nog niet volledig opgenomen in de meerjarenbegroting?	We nemen alle investeringen op waarop besluitvorming in de raad heeft plaatsgevonden. In de toekomst verwachten we investeringen zoals bijvoorbeeld de Multifunctionele accommodatie (MFA) Haansberg, de Noordelijke randweg en het Integraal huisvestingsplan.
JA21	153		Waarom is in de meerjarenbegroting en in het bijzonder voor jaren 2028, 2029 en 2030 niet gekozen om een budgetneutraal begroting per jaar te presenteren?	De septembercirculaire biedt voor 2027 extra financiële ruimte. Voor de jaren daarna blijft de financiële ontwikkeling onzeker, mede doordat besluitvorming vanuit het Rijk nog moet plaatsvinden. We houden daarom rekening met aanhoudende financiële druk. In deze rapportage maken we deze onzekerheid en financiële druk zichtbaar in de meerjarige tekorten. We kiezen er op dit moment voor om niet vooruit te lopen op mogelijke aanvullende bezuinigingen. Daarmee voorkomen we dat we nu maatregelen treffen die het voorzieningenniveau voor onze inwoners raken, terwijl nog niet duidelijk is welke financiële middelen gemeenten vanuit het Rijk ontvangen.
JA21	154	199	Waarom de reserves in bovenstaande jaren aanspreken? Toevoegingen 6.621 -/- Onttrekkingen 10.053 = vermindering reserves van 3.432!	We vullen de reserves juist in de jaren 2028, 2029 en 2030. Het zijn toevoegingen van 10.053 (3.190+3.263+3.600) en onttrekkingen van 6.621 (1.782+2.029+2.810) waardoor de reserves juist toenemen met 3.432. Stand 1-1-2028 is namelijk 76.743 en stand 31-12-2030 is 80.175.

JA21	155		In 2027 wilt u de personeelssterkte met 35,1 FTE t.o.v. 2026 uit breiden, wat heeft dat voor effect op de inhuurkrachten in Fte's in 2027?	Een deel van de gevraagde capaciteit wordt momenteel ingehuurd of op een andere manier geleverd. Dit gaat om 6 fte.
JA21	156		Kunt u het financieel inzichtelijk maken van het effect van 35,1 FTE in 2027 en verder en dat in relatie tot de afname van inhuurkrachten en het minder gebruik van bureaus?	In de begroting 2 miljoen opgenomen voor de personele uitbreiding. Een deel van de gevraagde capaciteit wordt momenteel ingehuurd of op een andere manier geleverd. Dit gaat om 6 fte.
JA21	157		In de begroting wordt genoemd dat we verwachten Haansberg oost op te leveren in 2027 en 2028. Is dit nog steeds de verwachting met de lopende procedure bij de Raad van State en wat heeft dit voor gevolgen voor de begroting van deze jaren? Zijn eventuele extra kosten voor het niet kunnen aansluiten op het elektriciteitsnet hierin meegenomen?	Alle genoemde aspecten samen zorgen ervoor dat de uitgifte van de gronden naar 2028 zijn opgeschoven. De afronding van het complex verwachten we nu in 2030. De financiële gevolgen nemen we mee in de herziening van de exploitatieopzet (december 2026). Voor de begroting heeft dit geen consequenties omdat het grondbedrijf neutraal in de begroting is opgenomen.
JA21	158		Welk bedrag is er opgenomen voor de herinrichting van de Markt, Kerkwerve en Van Bergenplein? Dit is besloten om uit te voeren, zoals terug te lezen in het raadsprogramma/uitvoeringsprogramma. Indien niet aanwezig, waarom niet? En hoe verwacht het college deze kosten dan te kunnen dekken?	Voor de herinrichting van de Markt, Kerkwerve en het Van Bergenplein is in de begroting 2027 geen afzonderlijk investeringsbedrag opgenomen. In het CUP is voor de herinrichting van de Markt wel indicatief een bedrag van circa € 3 miljoen opgenomen. Het college heeft ervoor gekozen de investeringen voor de herinrichting niet via de reguliere begroting beschikbaar te stellen, maar hiervoor een separaat voorstel aan de raad voor te bereiden. In het separate voorstel worden de plannen verder uitgewerkt en worden ook de benodigde investeringen en de wijze van dekking inzichtelijk gemaakt. De raad kan daarmee op dat moment integraal besluiten over zowel de uitvoering als de benodigde financiële middelen.
JA21	159		Mocht het eventueel terugkopen van het Oude Raadshuis financieel negatief voor de gemeente uitvallen, hoe willen we deze extra kosten gaan dekken en wanneer, gaat u dat in 2026 realiseren?	Dit is niet aan de orde.
JA21	160		Heeft het college helder wat de kosten en de effecten zijn van het inrichten van de infrastructuur voor het STOMP principe? Zo ja, wat zijn deze? Zo nee, hoe gaat het college ervoor zorgen dat dit inzichtelijk wordt?	Een integraal overzicht met de kosten en de effecten is niet voorhanden en niet te maken. De maatregelen zijn locatie specifiek. Het college heeft daarom op dit moment niet voor heel Etten-Leur integraal inzichtelijk wat de kosten en effecten zijn van het toepassen van het STOMP-principe. STOMP wordt stapsgewijs uitgewerkt en toegepast, onder andere bij Haansberg, andere nieuwbouwprojecten en bij de herinrichting van bestaande wegen en gebieden. De financiële en ruimtelijke effecten worden vervolgens per project of herinrichting inzichtelijk gemaakt en meegenomen in de betreffende planvorming en besluitvorming. Daarbij wordt gekeken naar maatregelen zoals meer ruimte voor voetgangers en fietsers, aangepaste parkeernormen, deelmobiliteit en openbaar vervoer. Op die manier ontstaat de komende jaren ook meer inzicht in de kosten en effecten van toepassing van STOMP in Etten-Leur.
JA21	161		De afvalstoffenheffing 2027 wordt gedrukt met een onttrekking van € 400.000 uit de voorziening. Hoe voorkomt het college dat de heffing in 2028 verder stijgt als deze onttrekking niet herhaald kan worden? Welke maatregelen neemt het college om de kosten van afvalinzameling en -verwerking te beperken?	Dit is een politieke vraag, geen technische vraag over de begroting 2027. Dit is mede afhankelijk van de keuze hoe wij als gemeente met grondstoffen willen omgaan.
JA21	162		Welke resultaten heeft het verbeterplan van de Nobelaer tot nu toe concreet opgeleverd, gemeten aan de doelen bij de start ervan? Aan welke meetbare prestatie-indicatoren (bijvoorbeeld bezoekersaantallen per activiteit, eigen inkomsten en kosten, dekkingsgraad en de bezettingsgraad) is de subsidie voor 2027 gekoppeld? Wat zijn de gevolgen voor de subsidie als die indicatoren niet worden gehaald? Kan het college de urgentie van dit verbeterplan verhogen zodat in 2028 en 2029 de bijdrage verminderd kan worden?	De resultaten van het Verbeterplan tot nu toe zijn door de directeur van De Nobelaer bij de bijeenkomst 'Raad op bezoek' op 5 oktober toegelicht (er is ook een flyer over uitgedeeld). De prestatieafspraken zijn op hoofdlijnen vastgelegd in de subsidiebeschikking. Daarbij zijn geen afzonderlijke meetbare indicatoren opgenomen. Dit betekent echter niet dat de afspraken vrijblijvend zijn. Van de Nobelaer verwachten we dat de gemaakte afspraken worden uitgevoerd, ook die uit het Verbeterplan, waarbij gekozen is voor een meerjarig ontwikkelperspectief (2025 t/m 2029). Wanneer dit onvoldoende gebeurt, kan dit betrokken worden bij de beoordeling en vaststelling van de subsidie en zo nodig gevolgen hebben voor de subsidieverlening.
JA21	163		Worden we in 2027 nog geconfronteerd met vooruit geschoven kosten uit 2026? Op basis van eind oktober 2026!	Die werkzaamheden zijn er. Dat doen we via de reserve nog uit te voeren werkzaamheden. Zie pagina 15.
Ons	1	meerdere	Welk deel van de verwachte tekorten in 2028 en 2029 is rechtstreeks het gevolg van nieuwe structurele uitgaven , uitgesplitst naar personeel, nieuw beleid en overige structurele lasten?	In de begroting zijn voor 2028 en 2029 mutaties opgenomen van € 3,7 en € 3,4 miljoen. In het overzicht van de financiële mutaties nemen we alleen grote en politiek relevante posten op. Over het algemeen zijn mutaties die vanaf 2026 doorlopen "oud/ huidig" beleid en posten die vanaf 2027 voorkomen nieuw beleid. Dit geld echter niet voor alles. Uw raad ontving een uitnodiging voor een technische toelichting op donderdag 29 oktober 2026. Hier lichter we verder toe.

Ons	2	meerdere	Hoeveel externe inhuur wordt voor 2027 geraamd, hoe verhoudt dit zich tot 2025 en 2026 en welke vermindering van externe inhuur wordt verwacht als gevolg van de uitbreiding van de vaste formatie?	In de begroting 2027 is voor € 1.343.000 begroot voor inhuur, dit is 3,3% van onze totale loonkosten. Het percentage begrote inhuur was voor 2025 3,4% en 2026 2,8%. Op het moment dat we vacatures niet kunnen invullen of dat collega's langdurig afwezig zijn door ziekte of zwangerschap gebruiken we het geld dat beschikbaar is voor loonkosten voor de inhuur.
Ons	3	meerdere	Welke activiteiten in 2027 worden betaald uit incidentele Rijksmiddelen en welk structureel gemeentelijk bedrag is vanaf 2028 nodig om deze activiteiten voort te zetten?	Er zitten nu geen posten in de begroting waarvan duidelijk is dat de financiering vanuit het Rijk stopt. We krijgen bijvoorbeeld een vergoeding voor de uitvoering van de Wet inburgering. Krijgen we geen vergoeding meer wil dit niet gelijk zeggen dat we deze taak niet meer moeten uitvoeren.
Ons	4	31	Wordt of is men voornemens om v.w.b. Jeugdzorgplus bij het uitwerken van passende alternatieven ook kennis te benutten elders, die wat verder zijn dan ons? Doel zou dan zijn meer impact en efficiënter omgaan met de middelen die je hebt.	Er is een landelijk overleg van de regio's Jeugdzorg Plus, waar de kennis met elkaar wordt uitgewisseld. Daarnaast hebben we als regio contact met het landelijk ondersteuningsteam zorg voor jeugd. Uit deze contacten kunnen we vaststellen dat we één van de vooruitlopende regio's zijn voor wat betreft afbouw en ombouw van de gesloten jeugdzorg. Uiteraard houden wij steeds de ontwikkelingen elders in de gaten en daar waar mooie initiatieven (zowel kwalitatief als financieel) ontstaan, bezien we of deze ook toepasbaar zijn voor onze regio. Het uitgangspunt meer impact en efficiënter omgaan met de middelen omarmen wij.
Ons	5	31	Wordt voor jeugdzorg plus een stelpost opgenomen als budget om slagvaardig te kunnen zijn en voorbereid te zijn op kosten die toch gaan komen maar we niet weten hoeveel?	Hiervoor hebben we geen stelpost opgenomen. Het is op dit moment niet duidelijk hoeveel jeugdzorgplus in de toekomst gaat kosten.
Ons	6	33	Onder kop 'wat zijn de doelen' lezen we niets terug over 'recreatie en educatieve' voorzieningen. Dit komen we uberhaubt niet tegen in het document. klopt dit en hoe worden deze voorzieningen dan gedekt in het begrotingsplan?	De recreatieve en educatieve voorzieningen zijn opgenomen in programma 4 onder 4.3 toerisme en recreatie. De kosten zijn ook opgenomen in programma 4.
Ons	7	35	Onder kop 'wat zijn de doelen' lezen we ' We zorgen voor laagdrempelige voorzieningen' Wanneer is een voorziening laagdrempelig, dus welke voorzieningen vallen hieronder of wat is de criteria?	Een voorziening is laagdrempelig wanneer deze voor iedereen toegankelijk en bereikbaar is. Bij toegankelijkheid gaat het erom dat een voorziening/accommodatie voor iedereen, dus ook voor inwoners met een beperking te betreden is. Wat betreft bereikbaarheid gaat het erom dat een voorziening dichtbij is voor inwoners. Hoe dichtbij is afhankelijk van de soort voorziening. Zo gaan we volgens de vuistregels van het RIVM voor een huisarts of apotheek uit van 500 meter. Voor een wijkaccommodatie van een bereik van 75% van de bewoners binnen 750 meter. We bouwen hiervoor een dashboard, zodat we de voorzieningen goed in beeld hebben en inzicht krijgen waar witte vlekken zitten (zie uitvoering nulmeting basisvoorzieningen).
Ons	8	36	Onder kop 'voorzieningscheck' is vermeld dat het aanvraagproces complex is. Is hier een analyse naar gedaan, zo ja wat zijn de conclusies en wat wordt daar aan gedaan?	Er is geen formele analyse uitgevoerd naar de complexiteit van het aanvraagproces. Het signaal dat het proces als complex wordt ervaren, komt naar voren uit ervaringen en terugkoppelingen van zowel aanvragers als professionals die hen ondersteunen. Deze signalen geven aanleiding om te kijken naar mogelijkheden om het aanvraagproces toegankelijker en eenvoudiger te maken. Dit onderwerp wordt regionaal opgepakt, zodat gezamenlijk kan worden onderzocht welke verbeteringen mogelijk zijn en hoe het aanvraagproces beter kan aansluiten bij de behoeften van inwoners en professionals.
Ons	9	37	Wat wordt gedaan aan maatschappelijke, recreatieve en educatieve voorzieningen?	De recreatieve en educatieve voorzieningen zijn opgenomen in programma 4 onder 4.3 toerisme en recreatie. De kosten zijn ook opgenomen in programma 4.
Ons	10	43	Zijn er normen om te bepalen of er voldoende passende huisvesting is voor senioren, zo ja wat zijn deze. Zo niet, hoe wordt het resultaat dan gemeten?	Er zijn nog geen specifieke normen, wel (kaderstellende) opgaven zoals het realiseren van seniorenwoningen als onderdeel van plannen zoals Lage Vaartkant. We gaan op dit moment uit van 'elke woning telt'. In het volkshuisvestingsprogramma dat het college in 2027 moet vaststellen wordt meer concreet gemaakt waar hoeveel en wat voor soort woningen voor ouderen gerealiseerd moeten worden.
Ons	11	62	In de begroting staat wanneer het niet lukt om mensen te laten in te stromen op de arbeidsmarkt, er voor gezorgd moet worden dat er een zinvolle dagbesteding moet zijn. Hoe moeten we dit zien en is hier budget voor opgenomen in de beroting?	Wanneer uitstromen naar werk op de reguliere arbeidsmarkt niet mogelijk blijkt te zijn, dan wordt gekeken naar andere vormen van participatie. Dat kan beschut werk zijn, een tijdelijke opstap- of vangnetbaan bij WVS of een (vorm van) vrijwilligerswerk. Hiermee is in de begrotingen van Werkplein en WVS rekening gehouden. Deze begrotingen zijn 1-op-1 verwerkt in onze gemeentebegroting.
Ons	12	90	Onder 2.1. wordt aangegeven 'we versterken..' Wordt hiermee verbreden/uitbreidig van voorzieningen uitgesloten? Zo niet, dan vindt ik 'versterken' de lading niet dekkend	ja
Ons	13	90	Wat is de gedachten achter het onderzoeken naar maatschappelijke periode voor enkel in de zomerperiode en niet ook andere periodes	Het onderzoek is breder dan enkel de zomerperiode. We onderzoeken een toekomstbestendige oplossing om de wijkgebouwen het gehele jaar open te houden.

Ons	14	90–92	Welke accommodaties en welke periodes worden betrokken bij het onderzoek naar zomeropenstelling, en hoe worden behoefte, bezetting, kosten en toegankelijkheid meegewogen?	Wijkgebouw de Gong, Ut Praotuis, Den Drempel/Dreef, De Linde: dit zijn de wijkgebouwen die (voorheen) gebruik maken van WVS. Al gevraagde aspecten worden meegewogen: - Behoefte door de beheerders mee te laten denken en gebruikers te raadplegen, - Bezetting en kosten door monitoring. - Toegankelijkheid zowel het gebouw (fysiek) als de activiteiten (laagdrempelig toegankelijk).
Ons	15	91–96	Welke concrete resultaten en financiële effecten verwacht het college van de preventieve aanpak, de verbinding tussen onderwijs en jeugdzorg en de ontwikkeling van het Stevig Lokaal Team?	Het college verwacht dat we door de verbinding onderwijs en jeugdzorg en het SLT in een eerder stadium betrokkenheid krijgen bij de problematiek van de kinderen en ten tijde van lichtere problematiek kunnen volstaan met lichtere passende zorg. Naast deze inhoudelijke winst verwachten we ook een financiële vermindering van kosten omdat lichtere zorg ook minder kosten met zich meebrengt. Dit is overigens niet geconcretiseerd in bedragen, maar gaan we wel monitoren.
Ons	16	92–93	Hoeveel mantelzorgers verwacht de gemeente in 2027 te bereiken met ondersteuning, hoe wordt overbelasting gemeten en welke praktische vormen van ondersteuning zijn beschikbaar?	Begin 2026 waren in Etten-Leur circa 1.530 mantelzorgers geregistreerd. Voor de pilot met de uitbreiding van de capaciteit bij Mantelzorg Etten-Leur, die loopt tot en met het eerste kwartaal van 2027, wordt gestreefd naar een groei van het aantal geregistreerde mantelzorgers met 10 tot 15%. Na afloop van de pilot wordt op basis van de evaluatie besloten over het vervolg van de extra capaciteit. Bij voortzetting blijft de inzet gericht op het verder vergroten van het bereik. Wanneer de extra capaciteit niet wordt voortgezet, is er minder ruimte voor mantelzorgondersteuning en kunnen opnieuw wachtlijsten ontstaan. De mate waarin mantelzorgers van het aanbod van Mantelzorg Etten-Leur gebruik maken verschilt per persoon en behoefte. De indicator 'mantelzorgers met hoge belasting' wordt gemeten via de burgerpeiling (waar staat je gemeente). Daarnaast houden we uiteraard andere bestaande monitoren (zoals de GGD-gezondheidsmonitor) en signalen vanuit het steunpunt Mantelzorg in de gaten. Qua ondersteuning kunnen mantelzorgers bij Mantelzorg Etten-Leur terecht voor informatie en advies, individuele begeleiding, gespreksgroepen/lotgenotencontact, ontspannende en leerzame activiteiten en trainingen. Daarnaast zijn praktische vormen beschikbaar, zoals buddyhulp, vrijwillige mantelzorgcoaches en respijtzorg. Ook worden mantelzorgers via een nieuwsbrief geïnformeerd over ontwikkelingen, aankomende waarderingsactiviteiten en de mantelzorgwaardering en ontvangen ze praktische tips over mantelzorg.
Ons	17	92–93	Op welke manier worden jongeren zelf betrokken bij het opstellen van de jongerenagenda en de keuze voor activiteiten en voorzieningen?	De wijze waarop we jongeren pro actief betrekken om zodoende inzicht te krijgen in hun specifieke wensen, werken wij in overleg met Surplus/Jongerenwerk nog nader uit. Via social media kanalen als Instagram, Tik Tok een fysiek op scholen verwachten wij die informatie op te halen. Het gaat daarbij niet alleen om wensen maar ook om het stimuleren van eigen organisatiekracht van jongeren zelf of organisaties waarbij zijn betrokken.
Ons	18	94	Wat is de indicator dat de maatregeln om de kostenontwikkelingen binnden de jeugdzorg en WMO te beheersen, onvoldoende resultaat opleveren ?	We hebben geen overall indicator voor de kostenontwikkelingen binnen de jeugdzorg en Wmo. De komende jaren werken we de maatregelen uit het HHM onderzoek verder uit. Voor deze afzonderlijke maatregelen nemen we wel indicatoren op. Daarnaast monitoren we periodiek de kostenontwikkeling binnen de jeugdzorg en Wmo en rapporteren hierover via de P&C documenten.
Ons	19	94	Wat zijn momenteel de gemiddelde en maximale wachttijden binnen de verschillende Wmovoorzieningen en jeugdhulp, en welke concrete normen hanteert het college voor eind 2027?	Wmo: de feitelijke wachttijd eind oktober is gemiddeld 6,5 week. De wachttijd is door tijdelijke extra capaciteit teruggebracht van 10/11 weken naar 6,5 week. Het college hanteert de wettelijke termijnen voor de Wmo: 6 weken voor het onderzoek en 2 weken voor het besluit. Dit betekent dat er geen wachtlijst meer is. Jeugdhulp: de gemiddelde wachttijd is voor 0-7 jaar: 25 weken, 7-12 jaar: 24 weken en 12-18 jaar: 18 weken. Ook hier hanteren we de wettelijke norm van 8 weken.
Ons	20	94	Knelpunten in zorgcontinuiteit is vervelend voor de inwoner. Welke maatregelen / ondersteuning wordt gevraagd van het raad om continiuteit van passende hulp te borgen? Dit mag ons niet overvallen	Uitgangspunt in de jeugdzorg is dat we passende jeugdzorg bieden; licht waar het kan en zwaarder daar waar nodig. Belangrijk hierbij is dat we een dekkend zorglandschap hebben om die passende zorg te bieden. Dit vraagt soms extra investeringen om het landschap dekkend te krijgen, denk hierbij aan de ombouw van de gesloten jeugdzorg. Ondersteuning van de raad middels het beschikbaar stellen van de benodigde middelen is hierbij cruciaal.
Ons	21		Hoeveel van de minimaal 1.500 woningen zijn inmiddels planologisch hard, hoeveel bevinden zich nog in een planfase en hoeveel worden naar verwachting vóór 2030 daadwerkelijk opgeleverd?	Volgens het huidige programma zijn 815 woningen hard en werken we eraan dat in de periode tot en met 2028 minimaal de door de raad gevraagde 1500 woningen hard zijn en ook daadwerkelijk gerealiseerd en opgeleverd worden. Overigens met de kanttekening dat dit gelet op de nu bekende informatie over netcongestie de nodige creativiteit vraagt van bouwende partijen en gemeente.

Ons	22	122	Lijkbezorgingrechten. Waarom zijn de lijkbezorgingsrechten niet kostendekkend? Waarom 65%?	In het verleden is de keuze gemaakt om begraven in Etten-Leur betaalbaar te houden. Om kostendekkend te zijn zouden de tarieven sterk toenemen.
Ons	23	137/185	Westerpolderplas. Er wordt gesproken over 3,5 miljoen euro kosten. Waar zijn die kosten op gebaseerd? Wat zijn daarna de jaarlijkse kosten? Hoe zeker is het dat de problemen oa blauwalg wegblijft? Hoe zeker is het dat we de komende jaren naast de onderhoudskosten niet nogmaals geconfronteerd worden met extra kosten? In hoeverre draagt het Waterschap bij aan de kosten? Er wordt nu 3,5 miljoen euro gereserveerd, maar komt het daadwerkelijke voorstel nog langs de Raad?	De geraamde kosten van € 3,5 miljoen zijn gebaseerd op de momenteel voorkeursvariant voor de aanpak van de Westpolderplas. De jaarlijkse kosten blijven beperkt tot regulier beheer en onderhoud, zoals dat nu ook is. De voorgestelde maatregel is gericht op een structurele verbetering van de waterkwaliteit en het verminderen van de kans op blauwalg. Hoewel de kans op overlast hiermee aanzienlijk wordt verkleind, kan door externe factoren (weersomstandigheden, vogels, ect) niet volledig worden uitgesloten. Er worden geen aanvullende grote investeringen voorzien naast het reguliere onderhoud. Wel moeten we rekening houden dat binnen 10-15 jaar weer dezelfde maatregelen getroffen moeten worden. Het waterschap heeft aangegeven bij te willen dragen aan de uitvoeringskosten. De definitieve afspraken hierover moeten nog worden vastgelegd. Voor de voorbereiding geldt dat het waterschap de helft van de kosten betaald. Zodra de definitieve kosten en planning bekend zijn, informeren we de raad.
Ons	24	145	Welk deel van de stijging van de personeels- en organisatiekosten is nodig voor wettelijke taken en welk deel hangt samen met nieuwe beleidsambities?	Zie ook de presentatie van de gemeentesecretaris over de begroting 2027 en College-uitvoeringsplan 2026-2030. Er wordt in de begroting 2027 4,1 fte aangevraagd voor wettelijke taken. Voor de nieuwe ambities (CUP) is 8 fte in deze begroting opgenomen.
Ons	25	177	Kostenverhaal. Is dit al een bestaande regel dat college kan beslissen over het kwijtschelden van bijdrages? Zo ja, hoe vaak en om welke redenen is dat toen gedaan?	In het programma kostenverhaal en financiële bijdragen 2024 is vastgelegd dat het college hier in uitzonderlijke situaties van kan afwijken. Tekst: Dit kan als een gebiedsontwikkeling voor de gemeente een maatschappelijke meerwaarde heeft én de initiatiefnemer objectief met een onderbouwing van een ter zake deskundige kan aantonen dat een gebiedsontwikkeling financieel niet haalbaar is als het kostenverhaal en de financiële bijdragen betaald dienen te worden (en de gemeente komt tot dezelfde conclusie). Deze afwijking houdt in dat het college in uitzonderlijke situaties beperkt of geen kosten verhaalt en een lagere of geen financiële bijdragen kan overeenkomen. Dit vormt een uitzondering en verlangt een gemotiveerd besluit van het college. Vanaf 2024 is dit 1 x toegepast omdat het project anders financieel niet haalbaar was.
Leefbaar	25		Biedt de gemeente ook stageplaatsen aan MBO'ers aan?	Het antwoord daarop is ja, sinds 2024 hebben we 42 stageplaatsen aangeboden. Dit zijn zowel meeloopstages als afstudeerstages. Twintig van deze 42 personen kwamen vanuit een MBO-opleiding.